

Årsredovisning 2021

– barn, unga och medier

Statens medieråd

Innehåll

Viktiga händelser under 2021	3
Stora kliv framåt – på barnens sida	7
Resultatredovisning	9
1 Samlad redovisning av verksamheten 2021	9
1.1 Uppgifter	9
1.2 Versamhetsstyrning	9
1.3 Personal och kompetensförsörjning	12
1.4 Verksamhetens kostnader och intäkter	16
1.5 Att redovisa resultat	20
2 Resultat operativ verksamhet	22
2.1 Fastställa åldersgränser för film	22
2.2 Kunskapscentrum om barns medieanvändning	28
3 Övriga uppdrag och åtaganden	41
3.1 Barnrättsperspektiv	41
3.2 Jämställdhet och mångfald	44
3.3 Miljöledning	44
3.4 Samverkan med andra myndigheter och aktörer	46
3.5 Särskilda regeringsuppdrag och åtaganden	49
3.5.1 Pågående regeringsuppdrag	49
3.5.2 Övriga åtaganden	51
3.5.3 Remissvar	52
Finansiell redovisning	53

Viktiga händelser under 2021

1

Sverige får ett Safer Internet Centre

Den 14 december 2020 fattar EU-kommissionen beslut om att godkänna Statens medieråds och Bris gemensamma ansökan om att få utgöra Sveriges *Safer Internet Centre*. Inom programmet genomfördes bland annat *Safer Internet Day* den 9 februari med t.ex. ett webinarium om risker på nätet och hur dessa kan motverkas.

2

AI-projekt om potentiellt skadligt medieinnehåll

Som en del av ett projekt med Linköpings universitet – finansierat av Vinnova – lär Statens medieråds filmgranskare en AI-modell att identifiera potentiellt skadligt innehåll och bedöma åldersgränser för korta filmsekvenser.

3

Nationella nätverket för MIK växer

MIK Sverige, det nationella nätverket för aktörer som arbetar med medie- och informationskunnighet, växer ytterligare med Skolverket och Sveriges kommuner och regioner, SKR.

Viktiga händelser under 2021

4

Statens medieråds webbplats i ny version

Från och med april 2021 är det möjligt att ansöka om granskning av filmframställningar via webbplatsen, som också har en ny design och struktur.

5

1 500 MIK-resurser samlade på ett ställe

Kunskapsbanken på statensmedierad.se lanseras med sökbara lektioner och andra lärresurser för alla som arbetar med att sprida medie- och informationskunnighet i Sverige.

6

Mäta medie- och informationskunnighet i befolkningen

Nordiska ministerrådet beslutar att stötta Statens medieråds initiativ att utveckla en metod för att mäta medie- och informationskunnigheten i de nordiska ländernas befolkningar. Initiativet är ett samarbetsprojekt mellan mediemyndigheter i samtliga nordiska länder.

Viktiga händelser under 2021

7

Ungar & medier 2021 släpps på Bokmässan

Statens medieråd släpper Sveriges största, representativa undersökning om barns och ungas medieanvändning vid Bokmässan. Vid lanseringen deltog kulturministern som lyfte rapporten som ett viktigt underlag för politiken.

8

Ny rapport sprider kunskap om sharenting

När vårdnadshavare delar bilder och uppgifter om barn på internet har det kommit att kallas för *sharenting*. Rapporten heter *Juridiken bakom sharenting*.

Viktiga händelser under 2021

9

Minilektioner i MIK en del av demokratijubileet

Medie- och informationskunnighet är en förutsättning för ett aktivt medborgarskap – därför bidrar Statens medieråd till det svenska demokratijubileet genom att ta fram de första 50 av 100 korta lektioner i MIK, designade för att spridas i sociala medier. Lektionerna är ett samarbete mellan myndigheten och kommittén Demokratin 100 år.

10

Pedagogiska filmer om upphovsrätt

Statens medieråd har tillsammans med Patent- och registreringsverket tagit fram en serie filmklipp med frågor och svar om upphovsrätt som riktar sig till barn i mellanstadie- och högstadieåldrar.

Stora kliv framåt – på barnens sida.

Otillbörlig informationspåverkan om påstådda krigshot, riktad direkt till barn. Rekommendationer till tonårsflickor att följa självsvältsidor på nätet. Sexuella kränkningar i virtuella rum.

När vi summerar barns medievardag 2021 noterar vi en rad obehagliga fenomen, vissa delvis nya. Parallellt har också frågorna om barns rätt till trygghet på nätet märkts alltmer i det allmänna samtalet. Oron hos många vuxna är påtaglig – och förståelig.

Det andra året med Covid-19-pandemin har emellertid inte bara inneburit faror. Barn har även fått mer tid att umgås i digitala miljöer, experimentera och lära sig tillsammans. Med accelererande skicklighet planerar och skapar barn eget innehåll och egna kanaler – allt från musikframträdanden och spel till mikropoddar och nischade videokanaler.

Ju större del av barnens liv som flyttar till nätet, desto större blir exponeringen för olika risker. Men det vi inte får glömma är att även möjligheterna ökar. Med medie- och informationskunnighet (MIK) kan den uppväxande generationen lära sig undvika vissa risker och dra nytta av det digitaliserade informationssamhällets styrkor:

- hitta tillförlitlig information och ta del av en mångfald av perspektiv,
- göra sina röster hörda,
- utveckla och påverka.

I en tid då automatisering och artificiell intelligens implementeras i många medietjänster är barnens delaktighet avgörande, vi bygger ju basen för deras framtid och det måste vi göra tillsammans.

För att lyckas handlar det emellertid inte bara om att stärka minderårigas

För att vara trygga vägvisare i barns medievardag krävs kunskap hos vuxna.

MIK. För att kunna vara trygga vägvisare i barnens uppkopplade vardag är det av yttersta vikt att också vuxna följer med i utvecklingen, lär sig digital källkritik, medielogik och andra väsentliga aspekter av MIK.

Tillsammans med ett växande antal partner i det nationella nätverket för stärkt medie- och informationskunnighet har Statens medieråd genomfört viktiga insatser det gångna året. Ett konkret steg har varit lanseringen av MIK Sveriges Kunskapsbank med 1 500 gratis lärresurser på området. Men också utveckling av metoder för att systematiskt samla in kunskap om insatser och aktörer – och inte minst om befolkningens kunskaper och färdigheter i MIK. Kan vi identifiera svagheter blir det också möjligt att effektivisera insatserna framåt.

Vi har tillsammans med Bris blivit EU:s *Safer Internet Centre* i Sverige.

2021 blir mitt sista helår som direktör för Statens medieråd. Efter tre år av intensivt utvecklingsarbete där vi stärkt myndighetens expertis, relevans och effektivitet känner jag mig trygg i att lämna över rodret – Statens medieråd är idag en stabil myndighet med potential att spela en nyckelroll i Sveriges arbete med att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare.

Stockholm, den 22 februari 2022
Anette Novak, direktör Statens medieråd

RESULTATREDOVISNING

1 Samlad redovisning av verksamheten 2021

1.1 Uppgifter

Statens medieråd ska verka för att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda dem från skadlig mediepåverkan. Myndigheten ska följa medieutvecklingen när det gäller barn och unga samt sprida information och ge vägledning om barns och ungas mediasituation. Myndigheten ska fastställa åldersgränser för film som är avsedd att visas för barn under 15 år enligt lag (2010:1882) *om åldersgränser för film som ska visas offentligt*.

1.2 Verksamhetsstyrning

Verksamheten på Statens medieråd är förankrad i den statliga värdegrundens principer: demokrati, legalitet, objektivitet, fri åsiktsbildning, respekt för alla människors lika värde, den enskildes frihet och värdighet samt effektivitet och service.

Därutöver har myndigheten tagit fram en strategi för att tydliggöra den mer detaljerade inriktningen under 2021–2024. Dessa strategiska ”pelare” är: expertis, position, resultat och effektivitet.

Verksamhetsstyrningen lutar sig därutöver på ett årshjul som stöd i planering, genomförande och uppföljning samt på en metod för praktisk projektstyrning, PPS.

Under 2021 har myndigheten utvecklat och implementerat en ny process för att stärka medarbetarnas inkludering i arbetet med verksamhetsplanen. Efter rapporteringsperioden, första kvartalet, inleds en idéhanteringsperiod under andra kvartalet, där samtliga anställda utifrån sina respektive perspektiv bidrar med uppslag till nästkommande års verksamhetsplan. Efter analys och prioriteringar – såväl i ledningsgruppen som myndighetsövergripande – fastslås de olika aktiviteterna i en verksamhetsplan.

Aktiviteterna i verksamhetsplanen är sedan 2021 resurssatta och kopplade till ansvariga handläggare och övriga resurser. Ambitionen är att skapa en tydlig koppling mellan verksamhetens ansvarsområden på nationell nivå, via de myndighetsinterna strategierna hela vägen ner till varje enskild medarbetares arbetsinsatser. Prestationer följs upp och utvärderas vilket i sin tur skapar möjlighet att förändra, förbättra och att lära. Att integrera ett kontinuerligt lärande i verksamheten är avgörande för att bibehålla och stärka myndighetens expertis.

Som expertmyndighet vad gäller barns och ungas mediasituation, ett område där det skett och kontinuerligt sker kraftiga förändringar, behöver Statens medieråd regelbundet ompröva sina prioriteringar, varför justering sker löpande.

Övriga åtgärder som vidtagits år 2021 i syfte att utveckla verksamhetsstyrningen:

- Genomfört ett internt utredningsarbete kring begreppet ”skadlig mediepåverkan” i syfte att förtydliga myndighetens operationalisering av formuleringen i instruktionen.
- Fortsatt implementera det från 2020 introducerade digitala ärende- och dokumenthanteringssystemet samt det nya handläggarstödet för filmgranskningsärenden, bland annat genom en rad utbildningsinsatser.
- Genomfört ett internt arbete i syfte att utveckla en ny kommunikationsstrategi och nya, effektivare arbetsrutiner samt upphandlat stöd för det fortsatta arbetet.
- Förberett implementering av ett digitalt tidredovisningssystem, en implementering som kommer att genomföras 2022.
- Upphandlat en ekonomistyrningskonsult som genomlyst ekonomi-hanteringen i syfte att effektivisera och anpassa den till nya krav som följt bland annat av EU-projektet *Safer Internet Centre* och projektet *Nordiskt MIK-index* med finansiering av *Nordiska ministerrådet*.

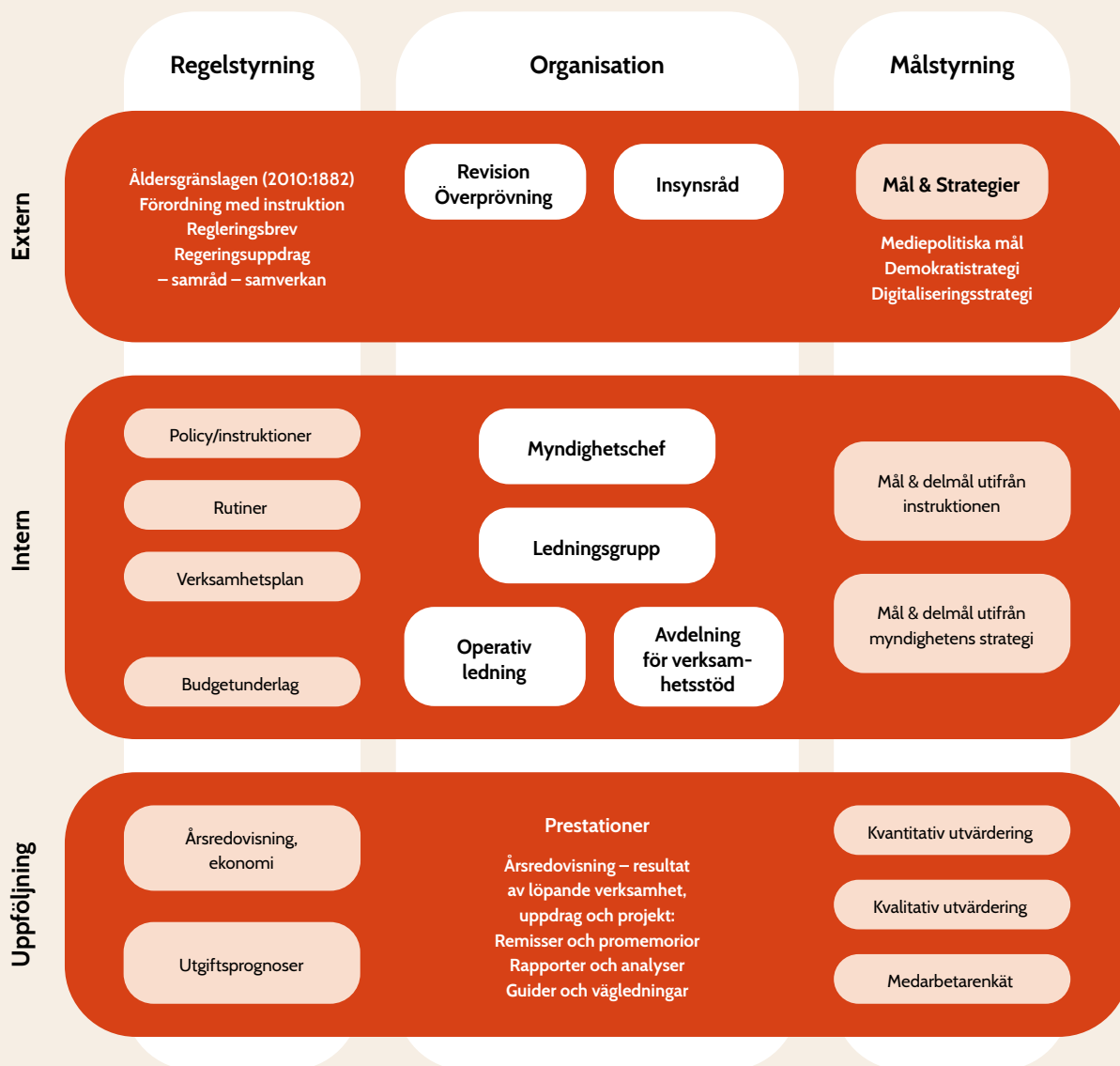
Målet är att myndighetens styrning ska vara tillitsbaserad, det vill säga att beslutsnivåerna aktivt verkar för att stimulera samverkan och helhetsperspektiv, tillitsfulla relationer och säkerställer att alla medarbetare kan, vill och vågar bidra till verksamheten. I syfte att säkerställa insyn i myndighetens styrning och strategiska arbete finns möjlighet för alla medarbetare att delta som observatörer i ledningsgruppsmötena. Under 2021 har ett flertal medarbetare deltagit som observatörer, utöver de medarbetare som varit adjungerade för att diskutera specifika frågor.

Myndigheten har till följd av pandemin omfördelat resurser från exempelvis filmgranskningen till andra delar av verksamheten, framför allt till utredning och analys. Se vidare avsnitt 1.4. Verksamhetens kostnader och intäkter.

Den samlade bedömningen är att pandemin under 2021 fått begränsade effekter på verksamhetens resultat.

Styrningen av Statens medieråd åskådliggörs i en styrkarta (Figur 1).

Figur 1. Styrkarta

Myndigheten leds av direktör Anette Novak som till stöd har ett insynsråd. Insynsrådet består av fem medlemmar samt direktören (ordf.). Myndighetens ledningsgrupp består av direktören, cheferna för den operativa avdelningen respektive avdelningen för verksamhetsstöd.

1.3 Personal och kompetensförsörjning

Statens medieråd ska ha den personal som krävs för att tillgodose såväl långsiktiga som kortsiktiga verksamhetsbehov. Med den ambitionen har under 2021 insatser genomförts avseende såväl personalutveckling som rekrytering. Myndigheten har även aktivt arbetat med förbättringar av arbetsmiljön.

Personal

Myndigheten hade under 2021 i medeltal 25 personer anställda, vilket är tre medarbetare fler än föregående år. Totalt genomfördes under 2021 sju rekryteringar och under december fanns 28 medarbetare anställda fördelade på 20 kvinnor och åtta män. Antalet årsarbetskrafter var 22 (2020: 19).

Antalet deltidsanställda på myndigheten var sex. De deltidsanställda fördelas över båda avdelningarna och i olika omfattning, från 20 % till 75 %. Antalet visstidsanställningar var över året fyra. Personalomsättningen på myndigheten är låg, 7 %. En medarbetare avslutade en visstidsanställning och en tillsvidareanställd medarbetare avslutade sin anställning vid årsskiftet.

Lönekartläggning för 2021 visar att fördelningen totalt sett (exklusive chefer) på myndigheten mellan kvinnors och mäns löner under året i stort sett har utjämnats (kvinnor: 44 456, män: 44 393). Jämfört med 2019, då mäns löner var 9 % högre än kvinnors, är detta en positiv utveckling, som myndigheten arbetat för.

I lönerrevision för 2021 tog myndighetens ledning beslut om att överskrida det centralt avtalade ”märket” om 5,4 % löneökning under en period av tre år. Beslutet innebar en utökning av löneutrymmet till 6,03 % under perioden. Bakgrunden var att de rekryteringar som genomförts under året resulterat i avsevärd lönespridning mellan myndighetens medarbetare med jämförbara arbetsuppgifter. Dessa diskrepanser bedömdes utgöra en risk för att myndigheten, om skillnaderna lämnades utan åtgärd, skulle förlora verksamhetskritiska nyckelpersoner. Åtgärden innebar att diskrepanserna mellan nya medarbetares löner och löner för medarbetare med längre anställningstid och erfarenhet utjämnats, vilket reducerat ovan nämnda risk.

Sjukfrånvaron på myndigheten fortsätter att sjunka, från 5,9 % 2020 till 3,6 % 2021.

De anställda ges möjlighet till friskvård en timme per vecka och har ett friskvårdsbidrag om 3 000 kr per kalenderår.

Statens medieråd omfattas av regeringens uppdrag till statliga myndigheter att fortsatt ta emot personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Under 2021 har en medarbetare i målgruppen varit visstidsanställd med lönebidrag från Arbetsförmedlingen.

Kompetensförsörjning och -utveckling

Utökningen av antalet anställda på myndigheten med sju nya rekryteringar har varit ett led i den strategi som varit vägledande sedan 2019, dvs. ett ökat fokus på kvalificerad expertis för att positionera myndigheten som ”en självklar källa till kunskap om barn, unga och medier”. Sedan 2019 har antalet

disputerade medarbetare på myndigheten ökat från en till fyra. Även flera kvalificerade projektledare har enligt samma ambition rekryterats till myndigheten, bland annat inom uppdraget *Förstärkt MIK*.

Två befintliga administrativa tjänster har under 2021 omvandlats till mer kvalificerade roller, till följd av verksamhetens ökade komplexitet. Myndighetens ekonomi- och personalhandläggare utbildades under föregående år till ekonomiconroller, och innehar nu den rollen. Framför allt har behovet av utveckling föranletts av myndighetens deltagande i EU-programmet *Connecting Europe Facility: Safer Internet* som ställer ökade krav på ekonomisk planering, uppföljning och rapportering. Likaså har myndighetens arkivarie, genom utbildning och utökade ansvarsområden, tillträtt rollen som informationsförvaltningsansvarig, med uppgifter som förvaltningsplanering, uppföljning av dataskydd och informationssäkerhet samt risk- och sårbarhetsanalys avseende hanteringen av data i myndighetens systemmiljöer.

En medarbetare har under året varit utlånad till Myndigheten för press, radio och tv (MPRT), utifrån villkor inom programmet *Rörlighet i staten*.

Myndigheten har genomfört ett flertal internutbildningar, exempelvis i samband med införande av nytt ärendehanteringssystem men även inom mer verksamhetsnära områden som utvecklingspsykologi. Myndighetsgemensam kompetensutveckling har också skett i genomförandet av uppdraget *Ett kunskapslyft för barnets rättigheter*.

Statens medieråd startar sin AI-resa

Hösten 2020 riktade Vinnova en utlysning med namnet *Starta er AI-resa!* till offentliga aktörer. Syftet med utlysningen var att ge myndigheter förutsättningar att genomföra ett första innovationsprojekt för att bygga kunskap och kapacitet inom AI-området (AI = artificiell intelligens). Statens medieråd beviljades medel för att genomföra projektet *Maskininlärning för interaktiv åldersklassificering av filmer*. Ansökan gjordes tillsammans med forskare från Linköpings universitet som besitter expertkunskap inom AI-området.

Projektet hade som mål att nå större kunskap om AI bland myndighetens medarbetare och ledning samt att ta ett första steg mot att utveckla ett AI-baserat stöd för automatisk igenkänning av potentiellt skadligt innehåll i rörlig bild. Detta gjordes genom att ett självlärande system tränades på ett dataset som utgjordes av korta sekvenser ur filmtrailrar. Sekvenserna i datasetet hade bedömts av myndighetens filmgranskare.

För att öka kunskapen om AI på myndigheten har flera insatser genomförts. Föreläsningar och presentationer om AI, maskin-inlärning och resultaten i det aktuella projektet har genomförts för personalgruppen, och frågor kopplade till AI har diskuterats i storgrupp. För att mäta kunskapsökningen har en kartläggning av kunskaper om AI genomförts före och efter projektperioden. Den genomsnittliga självskattade kunskapen om AI på myndigheten har stigit från 2,3 till 2,9 på en femgradig skala. Kunskapen om AI-fältet maskininlärning har stigit från 1,8 till 2,7. Andelen medarbetare som anger att de har erfarenhet av att arbeta i projekt som rör AI har stigit från

knappt 5 % till knappt 25 %.

De AI-modeller som utvecklats i projektet har visat lovande resultat, i synnerhet de multimodala modeller (ljud och bild) som har förtränat på andra dataset. AI-systemets bedömningar är inte lika precisa som de som görs av filmgranskarna, men det AI-stödda systemet kan ändå i hög utsträckning identifiera innehåll som klassificeras som "barntillåtet".

Projektet genomfördes enligt plan och slutrapporterades i september 2021. Sammanfattningsvis bedöms projektets huvudsakliga mål ha uppnåtts.

Arbetsmiljö

Covid 19-pandemin har haft fortsatt påverkan på myndigheten men även detta år med få negativa konsekvenser för resultatet av verksamheten (förutom den tydliga effekt pandemin har haft avseende antalet filmgranskningsärenden). I huvudsak har påverkan utgjorts av att huvuddelen av myndighetens personal har arbetat hemifrån större delen av året.

Myndigheten har fortsatt följa den interna process som etablerades 2020 med regelbunden risk- och sårbarhetsanalys. Myndighetens pandemi-handlingsplan har uppdaterats löpande och har haft två huvudsakliga syften:

1. verksamhetskontinuitet,
2. säkerställande av en så god och säker arbetsmiljö som möjligt i den uppkomna, extraordinära situationen.

Dagliga, korta, morgonmöten med såväl ledningsgruppen som medarbetarna, som infördes 2020 för att säkerställa effektiv verksamhetsstyrning under perioder av rekommenderat hemarbete, har bibehållits. Detta har utgjort ett uppskattat inslag ur medarbetarnas och arbetsledningens perspektiv. Myndighetens arbetsmiljögrupp har haft i uppgift att identifiera och åtgärda de utmaningar som förknippats med hemarbete såsom till exempel ökade risker för känslor av brist på sammanhang och försämrad ergonomi.

Efter att restriktionerna avseende pandemin lättade under september återgick personalen till kontoret som huvudsaklig, ordinarie arbetsplats. Då myndigheten haft goda erfarenheter av distansarbete och det fanns önskemål från majoriteten av medarbetarna att ha möjlighet till fortsatt arbete på distans, beslutade myndigheten i samverkan med de fackliga parterna att utarbeta former och avtal för att medarbetarna även fortsättningsvis skulle kunna arbeta på annan plats, högst två dagar per vecka. Då smittspridningen tog ny fart under hösten hade uppgörelsen vid årsskiftet ännu inte implementerats.

Kontoret har under hela året bemannats av nödvändig personal, däribland registrator och filmadministratör samt myndighetens ledningsgrupp. Även myndighetens filmgranskare har vid gransknings-tillfällen arbetat på kontoret/Svenska filminstitutets biografer, vilket bedömts nödvändigt för att upprätthålla teknisk säkerhet vid granskningen. Med den begränsade bemanningen, uppmaningar om att undvika kollektivtrafik vid rusningstid och utökade städrutiner bedöms att arbetet på kontoret

har kunnat utföras på ett säkert sätt, trots risker för smittspridning.

Den hemarbetande personalen har erbjudits att ta hem kontorsutrustning (dator, skärm, kontorsstol m.m.) och myndigheten har köpt in vissa hjälpmedel, som exempelvis höj- och sänkbart datorställ.

Arbetsmiljön vid hem- och kontorsarbetet har följts upp vid skydds rond i december.

Uppföljning av den organisatoriska och sociala arbetsmiljön skedde även via en medarbetarenkät som genomfördes under maj/juni. Enkäten omfattade nio olika områden, som arbetsbelastning, handlingsutrymme, ledning, kunskaper och utveckling med flera. Sju av enkätens frågeområden gav resultatet ”bra”/”mycket bra”. De två övriga områdena (handlingsutrymme samt ledning) bedömdes något lägre på indexskalan. Därutöver genomfördes en enkät där medarbetarna självskattade egna insatser och gruppens insatser. Utifrån medarbetarenkäterna, skydds rond med flera andra underlag har myndigheten vidtagit ett flertal åtgärder som siktar mot förbättringar i arbetsmiljön, bland annat har direktören hållit medarbetarsamtal med nära nog samtliga anställda. Myndigheten har också inlett en upphandling av ett externt konsultstöd för att arbeta vidare med grupputveckling, ledarskap och medarbetarskap. Uppföljning sker via en förnyad enkät under 2022.

Effektiv arbetsmiljö

Statens medieråd implementerade ärendehanteringssystemet W3D3 under december 2020 med fortsättning i början av 2021. Införandet av W3D3 är ett viktigt steg i myndighetens pågående digitaliseringsprocess och innebar ett skifte från en centraliserad ärendehantering där registrator skött all diarieföring, till en digital, decentraliserad och för handläggarna mer tillgänglig och självständig ärendehantering.

I en uppföljning från december får såväl införandeprocessen som systemet goda betyg. Exempelvis anser 90 % av medarbetarna att de vet hur de ska arbeta i systemet och hur grundläggande funktioner används. 78 % anger att de har ökad kontroll över sina ärenden och 90 % anser att systemet ger dem nytta.

Ärendehanteringssystemet för myndighetens filmgranskning, som implementerades 2020, har inte utvärderats på samma sätt under året men ett flertal vidareutvecklingar av systemet har genomförts, till följd av behov som identifierats i processen.

Myndigheten är sedan ett flertal år tillbaka fullservicekund hos Statens servicecenter, avseende lön-, personal- och ekonomihantering. I slutet av året påbörjade myndigheten införandet av en tidredovisningsmodul via Unit4 (Agresso), att användas från och med år 2022. Ambitionen är att mer detaljerad information om arbetstidsfördelning ska underlätta styrning, planering, uppföljning och utgöra ett värdefullt stöd i extern rapportering.

1.4 Verksamhetens kostnader och intäkter

Verksamhetens kostnader har totalt sett varit jämförbara med föregående år. En stor andel av kostnaderna (cirka 18 %) har upparbetats inom de särskilda regeringsuppdrag samt det av EU delfinansierade *CEF Telecom: Safer Internet* och av Nordiska ministerrådet delfinansierade *Nordiskt MIK-Index*, som myndigheten påbörjat under 2021.

Faktorer som påverkat ökade kostnader i posten Operativ verksamhet är under året i första hand nyanställningar (totalt sju) men även till viss del fortsatta utgifter i samband med utveckling av en ny version av myndighetens webbplats.

Processen Fastställa åldersgränser för film har under 2021 minskat kostnaderna med 16 % jämfört med föregående år. Orsaken till minskningen är lägre personalkostnad, till följd av omfördelning av medarbetare till annan projektverksamhet då ärendemängden varit låg till följd av pandemin.

Från halvårsskiftet 2021 gäller nytt hyresavtal för Statens medieråd. Det nya avtalet innebär en ökning av hyreskostnaden med 10 %. Till detta läggs även en kostnad för värme som tidigare inte belastat myndigheten. Kostnaden avseende hyra av biografier för granskning av film har ökat med 7 %.

Nedan redovisas jämförande uppgifter avseende kostnader och intäkter för åren 2017 till 2021.

Tabell 1.4.1 Kostnader* fördelade på verksamhet, tkr**

	2021	2020	2019	2018	2017
Operativ verksamhet (exkl. Fastställa åldersgränser)	12 006	9 583	8 583	11 670	13 728
Fastställa åldersgränser för film	5 866	6 952	5 942	5 882	5 446
Övriga uppdrag och åtaganden	12 403	13 467	9 385	4 777	5 755
Verksamhetens kostnader	30 275	30 002	23 910	22 329	24 928

* En väsentlig del av kostnadsfördelningen bygger på uppskattningar av den tid som medarbetarna arbetar inom de skilda verksamhetsområdena. Denna schablonmätning av arbetstid har genomförts vid fyra tillfällen under året och med detta mått som grund har de för myndigheten gemensamma kostnaderna schematiskt fördelats med ett nyckeltal. Fr.o.m. 2022 införs tidsredovisning på myndigheten vilket förväntas möjliggöra en mer preciserad uppföljning.

** Verksamhetens kostnader redovisas i enlighet med den organisatoriska indelning som gäller sedan den 1 september 2019, dvs. i operativ verksamhet och verksamhetsstöd. Enligt regleringsbrev ska Fastställa åldersgränser för film som ska visas offentligt redovisas särskilt, varför denna är separerad i avsnittets tabeller. Detta är en förändring jämfört med årsredovisningar före 2019 och myndigheten har i konsekvens räknat om tidigare år enligt indelningen.

Tabell 1.4.2 Intäkter fördelade på verksamhet, tkr

	2021	2020	2019	2018	2017
Operativ verksamhet (exkl. Fastställa åldersgränser)					
Förvaltningsanslag	12 006	9 583	8 583	11 670	13 728
Fastställa åldersgränser för film*					
Förvaltningsanslag	5 866	6 952	5 942	5 882	5 446
Avgifter mot inkomsttitel*	0	0	0	0	327
Övriga uppdrag och åtaganden					
Förvaltningsanslag	6 139	7 560	7 966	3 776	2 605
Bidrag, Kammarkollegiet**	4 200	5 618	1 185	1 001	3 150
Bidrag, Anställningsstöd, sjuklönebidrag	224	289	224		
Finansiella intäkter, Riksgälden			1		
EU-program, bidrag***	1 010		9		
Nordiska ministerrådet****	830				
Barne-, ungdoms- og familiedirektorat*****					133

* Riksdagen beslutade den 1 februari 2017 att avgifterna enligt lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt avskaffades fr.o.m. den 1 mars 2017 (prop. 2016/17:35, bet. 2016/17:140).

** Särskilda regeringsuppdrag enligt 3.5 Särskilda regeringsuppdrag och åtaganden nedan.

*** CEF Telecom: Safer Internet Centre 2021.

**** Finansiering från Nordiska ministerrådet av projekt Nordiskt MIK-index.

***** Bidraget inbetalat 27/12, 2017, förbrukades 2018.

Tabell 1.4.3 Intäkter i avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna ej disponeras, tkr

Offentligrättslig avgift*	2021	2020	2019	2018	2017
Fastställande av åldersgränser för framställning i film**	0	0	0	0	327

* Intäkter från avgifter för fastställande av åldersgränser för film redovisades mot inkomsttitel 2522.

** Riksdagen beslutade den 1 februari 2017 att avgifterna enligt lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt avskaffas fr.o.m. den 1 mars 2017 (prop. 2016/17:35, bet. 2016/17:140).

Särskilt om styckkostnader avseende fastställande av åldersgränser

Statens medieråd granskar film enligt lag (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt (åldersgränslagen). Ett sätt att redovisa en styckkostnad kan enligt ESV:s riktlinjer vara att dela den sammanlagda kostnaden för filmgranskningen med antalet beslutade ärenden under året. En sådan ekvation låter sig enkelt göras avseende processen att fastställa åldersgränser för film. Myndigheten anser dock att detta inte ger en rättvisande bild av den faktiska styckkostnaden, av de skäl som följer. De ärenden som rör fastställande av åldersgränser utmärker sig på följande sätt:

- De har en absolut tidsram bestående av framställningens speltid. En trailer är i genomsnitt cirka 2 minuter lång, kortfilmer varierar kraftigt, men understiger per definition 60 minuter, medan långfilmer kan sägas ha en genomsnittlig speltid på cirka 90 minuter. Framställningens speltid innebär med andra ord en absolut kostnad i den tid det tar att titta på den.
- Det råder inte ett absolut förhållande mellan framställningens speltid och den tid det tar att fatta beslut om åldersgräns. I de flesta fall tar det längre tid att fatta beslut om en långfilm eftersom framställningen är längre och mer komplex, men i vissa fall kan även en trailer kräva en längre tid för diskussioner och bedömningar innan ett beslut kan fattas. Omvänt kan en långfilm, trots att själva granskningen tar längre tid, i vissa fall endast behöva korta överläggningar innan beslut kan fattas, eftersom det är tydligt vilken åldersgräns som är aktuell.
- De ska handläggas enligt *förordning (2010:1923) med instruktion för Statens medieråd*, där det framgår att minst två granskare ska granska varje framställning. Detta innebär också en absolut kostnad. Kan filmgranskarna inte enas om beslutet ska även en tredje filmgranskare pröva framställningen och därefter fattas ett majoritetsbeslut där den granskare som har flest år i yrket har utslagsröst.

Slutligen är den tid som tas i anspråk för att fatta beslut om åldersgräns, dvs. själva bedömningen, helt avgörande för att beslutet ska bli korrekt. Statens medieråd arbetar ständigt med att effektivisera sina processer, men kvalificerade bedömningar tar tid och måste så få göra. Det är med andra ord inte önskvärt att sträva efter att förkorta den tiden. I den mån en effektivisering och därmed minskad kostnad kan uppnås återfinns detta främst i administrationen av själva ärendet, där distributörernas ansökningar och det som faktiskt lämnas in för granskning är den aspekt som ibland tar mer tid än önskvärt. I klartext innebär detta att i de fall där det lämnas in ofärdiga framställningar, framställningar som saknar textning, andra tekniska problem med framställningen, ofullständiga ansökningar mm. kräver detta extra administration i form av mejlkonversationer, telefonsamtal etc. Så länge den som ansöker följer det tänkta förfarandet,

bedömer myndigheten att den interna handläggningen är effektiv, vilket även bekräftas i den uppskattning som uttrycks av filmdistributörerna i de uppföljningar som görs av myndigheten, se nedan.

Myndighetens övriga ärendehantering omfattar totalt betydligt färre än 600 ärenden per år fördelade på flera olika ärendetyper och utgör därmed inte ett stort antal ärenden.

1.5 Att redovisa resultat

1.5.1 Fastställande av åldersgränser

Myndighetens uppgift att *fastställa åldersgränser för film som är avsedd att visas för barn under 15 år*, är av en art som är oproblematisk att resultatredovisa. I detta fall är prestationen resultatet, dvs. när myndigheten fastställer åldersgränser finns ett utfall och en effekt – förutsatt att myndigheten genomfört processen på ett korrekt sätt. Eftersom myndigheten är ensam om att bedriva verksamhet på detta område är effekten, dvs. de åldersgränser som gäller vid visningen (i de fall där en distributör ansökt om granskning), direkt kopplad till myndighetens beslut varför resultatindikatorer är överflödiga. I tillägg till detta finns också en obruten tidsserie av dessa prestationer sedan myndighetens inrättande 2011.

1.5.2 Nordiskt MIK-index 2021

Projektet initierades 2019 av fyra nordiska mediemyndigheter (Statens medieråd, Medietilsynet i Norge, Medierådet for børn og unge i Danmark samt Fjölmíðlanefnd på Island) och syftar till att utveckla en metod för att mäta och jämföra olika aspekter på medie- och informationskunnighet i den allmänna befolkningen genom indikatorer. Från och med januari 2021 deltar även Kansallinen audiovisuaalinen instituutti (Kavi) i Finland i samarbetet. Myndigheten för press, radio och tv deltar i projektet som observatör.

Under 2021 har arbetet i projektet präglats av förberedelser för upphandling av aktör för utvecklingsuppdraget. Projektet drabbades under året av försening på grund av en revision vid Nordiska ministerrådets kansli i Köpenhamn och kontrakt med huvudfinansiären Nordiska ministerrådet kunde därför färdigställas först i mitten av december 2021. Upphandlingen beräknas vara avslutad i början av april 2022.

Den förstudie som Media Literacy and Education Research Group vid Norges teknisk- naturvitenskapelige universitet, NTNU, i Trondheim gjort på uppdrag av projektets initiativtagare översattes till engelska. En vetenskaplig artikel, baserad på förstudien, presenterades vid den nordiska medieforskar-konferensen Nordmedia i Reykjavik, Island 18–20 augusti, 2021.

1.5.3 Kunskapscentrum om medieanvändning

Myndigheten har i tidigare årsredovisningar diskuterat svårigheterna med att redovisa utfall och effekt av prestationer när det gäller uppgifterna att *verka för att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda dem från skadlig mediepåverkan*, samt att *följa medieutvecklingen när det gäller barn och unga samt sprida information och ge vägledning om barns och ungas mediesituation*. Detta främst på grund av att ett kontrafaktiskt resonemang – dvs. att resultatmätningen utgår ifrån ett hypotetiskt tillstånd där myndighetens insats inte genomförts – inte är tillämpligt.

I riksdagens rapport *Att redovisa resultat – En uppföljning av regeringens resultatredovisning av utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid (2018/19:RFR8)* framförs kritik mot att vissa av regeringens mål är diffusa och därmed svåra att följa upp. Rapporten diskuterar bl.a. olika typer av mål

inom utgiftsområde 17. Myndighetens uppgifter faller naturligt in i det som där kategoriseras som främjande- och motverkandemål:

”Främjande- och motverkandemål är [...] en vanlig sorts mål inom riksdagens politikområden. De handlar ofta om en riktning utan preciseringar av resultaten. En förklaring till förekomsten av främjande- och motverkandemål är att det ofta föreligger vissa samhällsförhållanden som staten delvis kan påverka men inte helt kontrollera. [...] Staten kan främja företeelser och verksamheter och kan försöka eftersträva en utveckling men ytterst är det andra krafter som bestämmer hur det går. Återkommande formuleringar är att stödja, verka för, fördjupa, bidra till, stärka, höja, främja, utveckla, förbättra eller motverka. [...]” (Ibid. Sid. 85.).

När det gäller uppgiften att ”verka för att stärka...” saknas prognoser över vad som händer om ett sådant arbete inte utförs. Likaså saknas definitioner av vad som kännetecknar en medveten medieanvändare eller hur stor del av gruppen barn och unga som är det – dvs. det finns inget tydligt tillstånd att mäta mot (till skillnad från t.ex. antalet dödsoffer i trafiken på en viss vägsträcka). När det gäller att skydda barn och unga från skadlig mediepåverkan – finns ingen vedertagen föreställning om förekomsten eller utbredningen av skadlig mediepåverkan eller vilken skada som avses. På liknande sätt förhåller det sig med uppgifterna att ”följa...” samt ”sprida...”. Vidare samspelar myndighetens insatser med en mängd andra faktorer i samhället – inte minst andra myndigheters insatser – varför det är vanskligt att isolera en insats från dessa och hävda kausalitet.

Myndigheten bedömer därför att det inte är rimligt att ta fram resultatindikatorer för främjande- och motverkandemål av det slag som myndigheten har i sin instruktion eftersom målen i sig handlar om ”[...] en riktning utan preciseringar av resultaten”. De prestationer som myndigheten utför bortsett från filmgranskningen är av projekttyp, där mätning, uppföljning och bedömning av resultaten är skraddarsydda till aktuellt projekt. Därmed finns resultatindikatorer knutna till respektive projekt, snarare än övergripande resultatindikatorer över tid. På sikt kommer dock bl.a. det nordiska MIK-indexet sannolikt möjliggöra framtagandet av sådana indikatorer.

I slutet av året närmade sig filmgranskningsärenden samma nivå som före pandemin.

2 Resultat operativ verksamhet

2.1 Fastställa åldersgränser för film

Åldersgränslagen, anger att "[...] framställningen i en film som ska visas för barn under femton år vid en allmän sammankomst eller en offentlig tillställning ska vara godkänd av Statens medieråd".

När filmframställningar klassificeras i enlighet med åldersgränslagen är utgångspunkten för besluten om åldersgräns att barn har rätt att ta del av all information som inte kan vara till skada för deras välbefinnande. Exempel på vad som kan vara skadligt för välbefinnandet är inslag som kan medföra stark rädsla, skräck, panik, oro eller förvirring.

Pandemin har under 2021 haft en fortsatt påverkan på samhället och det har, liksom 2020, lett till en minskning av antalet framställningar som lämnats in för granskning. Detta gäller framför allt årets två första kvartal när restriktioner gjorde att biografer inte kunde ta emot besökare i samma omfattning som vanligt. När restriktionerna lättade innebar det att tillströmningen av film till myndigheten ökade och under årets två sista kvartal närmade sig antalet filmgranskningsärenden samma nivå som innan pandemin. I fråga om långfilmer var antalet till och med något högre jämfört med samma period innan pandemin.

Filmgranskningen blev avgiftsfri 2017 och då ökade antalet inlämnade ärenden till myndigheten jämfört med tidigare. Åren 2017–2019 var

det genomsnittliga antalet beslutade filmgranskningsärenden 902 per år. Det genomsnittliga antalet långfilmer per år var under samma period 285. År 2021 fattade Statens medieråd beslut i 672 granskningsärenden, varav 252 rörde långfilmer (2020 var motsvarande siffror 541 respektive 222 ärenden). År 2021 innebar alltså en minskning jämfört med innan pandemin, men en ökning jämfört med 2020.

Med anledning av att restriktionerna lättades under året kan det vara av intresse att redovisa statistiken för årets två sista kvartal separat. Under juli–december så hanterades totalt 393 filmgranskningsärenden av myndigheten, varav 151 rörde långfilmer. Under 2020 hanterades under samma period 246 framställningar, varav 92 långfilmer. För åren 2017–2019 var det genomsnittliga antalet filmgranskningsärenden som hanterades av myndigheten under denna period 481 totalt varav 128 långfilmer. Perioden juli till december 2021 innebar alltså något färre ärenden totalt jämfört med innan pandemin, men för långfilm var antalet ärenden fler. Ett bidragande skäl till detta kan vara att filmdistributörerna har avvaktat med att lämna in vissa långfilmer för granskning i väntan på att publiksituationen skulle normaliseras, vilket kan ha lett till att ett ackumulerat antal filmer skickades in till myndigheten när restriktionerna väl lättades.

De distributörer som lämnar in kortfilmer för fastställande av åldersgräns utgörs i stor utsträckning av filmfestivaler som riktar sig till barn. Flera av festivalerna ställde in eller reducerade sina evenemang under 2021 (liksom 2020) vilket förklarar den relativt låga andelen kortfilmer under året.

Under 2021 överklagades ett av myndighetens beslut om åldersgräns till Förvaltningsrätten i Stockholm. Sedan 2017 har antalet överklaganden minskat, vilket enligt filmdistributörerna har att göra med att ledsagarregeln sedan 2017 även omfattar åldersgränsen 15 år. I och med att ett barn från 11 år nu kan se en film med 15-årsgräns tillsammans med en vuxen har incitamentet att överklaga myndighetens beslut minskat.

Under året har en sammanställning gjorts av de barnpaneler som genomförts sedan myndigheten bildades. Barnpaneler innebär att skolelever bjuds in för att se en film för att sedan intervjuas om sin upplevelse utifrån på förhand uppställda frågeställningar. Resultaten av sammanställningen presenteras i rapporten Barn, film och åldersgränser som publicerades på myndighetens webbplats under hösten.

Resultat fastställa åldersgränser för film

Prestation

Beslutade filmgranskningsärenden.

Tabell 2.1.1. Beslutade filmgranskningsärenden, antal

	2021 Totalt antal ärenden	2020 Totalt antal ärenden	2019 Totalt antal ärenden	2018 Totalt antal ärenden	2017 Totalt antal ärenden (varav avgifts- befriade*)	2016 Totalt antal ärenden (varav avgifts- befriade*)
Långfilm**	252	222	276	295	283 (22)	230 (53)
Kortfilm	187	142	242	253	223 (23)	209 (200)
Trailer	233	167	373	386	377 (-)	320 (-)
Summa	672	531	891	934	883 (45)	759 (253)

* Fram till 1 mars 2017 hade Statens medieråd enligt 10 § i (2010:1882) möjlighet att meddela avgiftsbefrielse för framställningar avsedda att visas på filmfestivaler eller annat konstnärligt eller ideellt evenemang.

** Som långfilm redovisas en framställning med en speltid om minst 60 minuter.

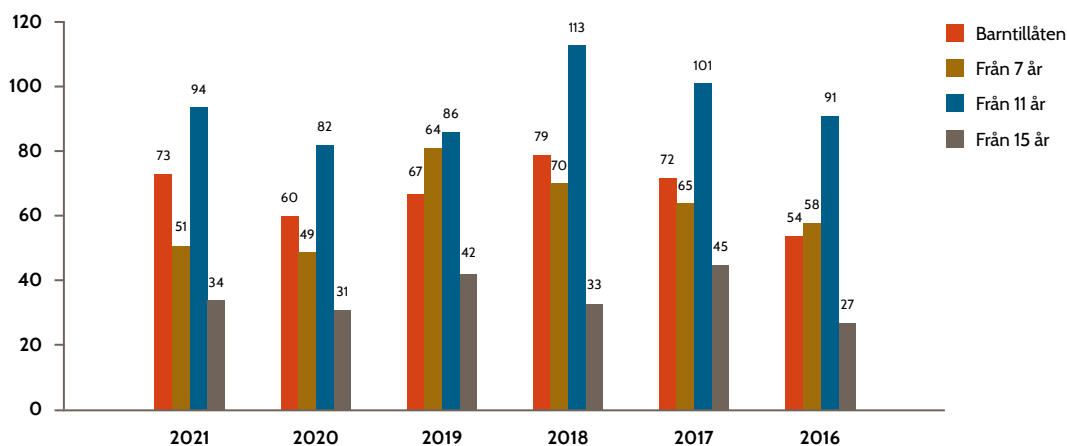
Utfall

Myndigheten redovisar tre typer av utfall i filmgranskningsärenden. För utfall 1 och 2 redovisas myndighetens beslut före eventuell ändring av åldersgräns till följd av överklagande.

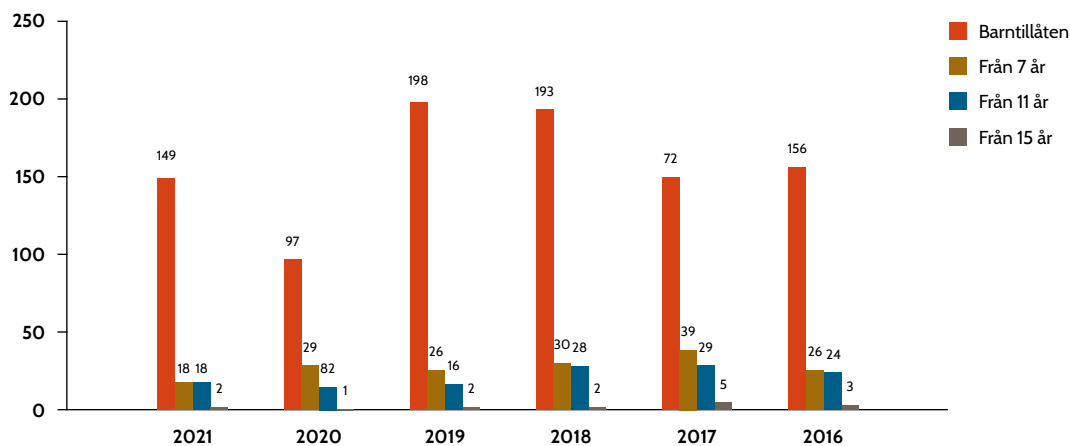
1. antal beslut fördelat på åldersgräns
2. antal beslut om högre respektive lägre åldersgräns än den ansökta
3. överklagandeärenden

Utfall 1: antal beslut fördelat på åldersgräns

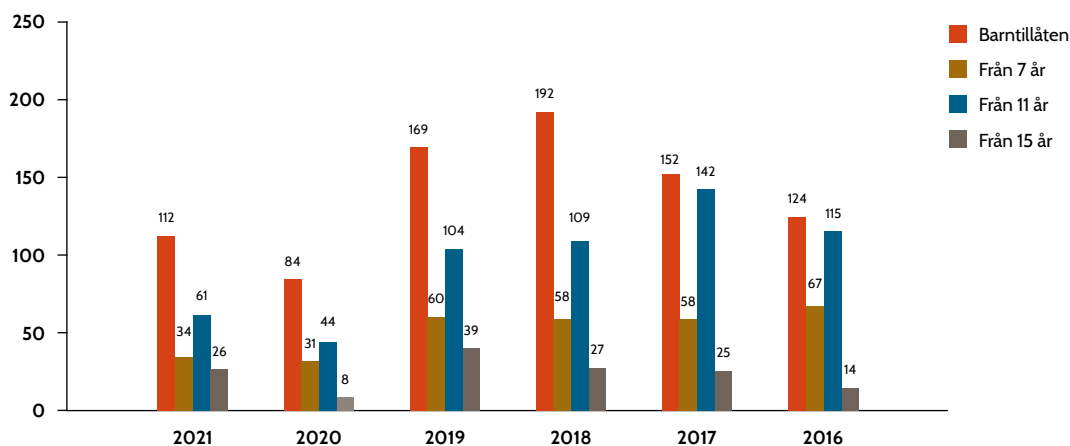
Figur 2. Åldersgränser långfilm, antal.

Figur 3. Åldersgränser kortfilm, antal.

Figur 4. Åldersgränser trailer, antal.

Utfall 2: antal beslut om högre respektive lägre åldersgräns än den ansökta

När en distributör lämnar in en film för att få en åldersgräns fastställd så ansöker denna samtidigt om någon av åldersgränserna barntillåten, från 7 år eller från 11 år. När myndigheten fastställer en åldersgräns kan den vara den samma som den ansökta, högre eller lägre. Detta framgår i tabell 2.1.2.

Tabell 2.1.2. Beslut om högre respektive lägre åldersgräns än den ansökta, antal

	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Antal beslut	672	531	891	934	883	759
Beslut om högre åldersgräns	204	157	274	248	294	199
Beslut om lägre åldersgräns	146	103	138	171	161	164
Beslut där den ansökta åldersgränsen fastställdes	322	271	479	515	428	396

Utfall 3: överklagandeärenden

Tabell 2.1.3. Överklagandeärenden, antal

	2021	2020	2019	2018	2017	2016
Överklagningsbara beslut	204	157	274	249	294	199
Överklaganden (% av överklagningsbara beslut)	1 (0,5%)	2 (1,3%)	2 (0,7%)	1 (0,4%)	1 (0,3%)	5 (2,5%)
Avslag/bifall	1/0*	1/1	0/2	0/1	1/0	3/2

■ * Kan överklagas av distributören fram till 2022-02-17.

Överklagandeärendet 2021 gällde långfilmen *Blue Bayou*. Överklagandet avslogs av Förvaltningsrätten i Stockholm och Statens medieråds beslutade åldersgräns på 15 år fastställdes.

Resultatbedömning fastställa åldersgränser för film

En enkät av typen NKI (*Nöjd Kund Index*) skickades under hösten 2021 ut till de 12 distributörer som återkommande lämnar in film för fastställande av åldersgräns till myndigheten. Enkäten skickas ut årligen för att få svar på frågor om handläggning, effektivitet och kvalitet vad gäller myndighetens arbete. Frågeformuläret besvarades av 11 distributörer (92 %). Nedan presenteras svar på några av frågorna i enkäten.

Tabell 2.1.4 Andel som angett svarsalternativet "Bra" eller "Mycket bra" på frågan "Hur tycker ni att det sammantaget fungerar med filmgranskningen?"

2021	2020	2019	2018	2017
100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Tabell 2.1.5 Andel som svarat ja på frågan "Är våra beslut begripliga?"

2021	2020	2019	2018	2017
100 %	92 %	100 %	86 %	91 %

Tabell 2.1.6 Andel som svarat ja på frågan "Är våra beslutsmotiveringar tydliga?"

2021	2020	2019	2018	2017
100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Sammantaget var distributörerna under 2021, i likhet med tidigare år, mycket nöjda med myndighetens handläggning med avseende på effektivitet och kvalitet när det gäller fastställandet av åldersgränser. På frågan "Hur tycker ni att det sammantaget fungerar med filmgranskningen?" angav 100 % svarsalternativet "Bra" eller "Mycket bra". Vad gäller myndighetens beslut i filmgranskningsärenden svarade 100 % att besluten var begripliga och 100 % att beslutsmotiveringarna var tydliga.

Myndigheten bedömer att den mycket höga andelen positiva svar från distributörerna när det gäller filmgranskningsverksamheten tydligt indikerar att myndighetens arbete håller hög kvalitet. Myndighetens handläggning av granskningsärenden är fortsatt flexibel och anpassad efter de särskilda behov som distributörer av film har, t.ex. när det gäller premiärdatum. Flera av de distributörer som ansöker om granskning hanterar filmer producerade utanför Sverige och kan inte styra över när den aktuella framställningen levereras till dem för vidarebefordran till myndigheten. Detta gäller primärt de största distributörerna. I vissa fall kan det innebära att framställningen – oavsett ansökningsdatum – levereras till myndigheten mycket nära premiärdatum. Myndigheten anpassar då i möjligaste mån granskningen så att ett beslut kan meddelas i tid. Sammantaget bedömer Statens medieråd att ovanstående pekar på att myndighetens servicenivå är hög.

Intäkter och kostnader

Enligt regleringsbrev för 2021 ska myndigheten "[...] särskilt redovisa kostnaderna för fastställande av åldersgränser för film som ska visas offentligt." Detta görs under avsnitt 1.4 Verksamhetens kostnader och intäkter, tabell 1.4.1.

2.2 Kunskapscentrum om barns medieanvändning

De instruktionsbundna uppgifterna att verka för att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda dem från skadlig mediepåverkan, utförs av myndighetens operativa avdelning. Utöver att fastställa åldersgränser, ska myndigheten följa medietvecklingen, samt sprida information och ge vägledning i frågor som berör barns och ungas medieanvändning. Från och med 2021 är myndigheten också koordinatör för Sveriges Safer Internet Centre (SIC Sverige). Dessa verksamheter utgör sammantaget ett kunskapscentrum om barns medieanvändning.

SAFER INTERNET CENTRE (SIC Sverige)

Statens medieråd har under 2021 agerat koordinatör för Sveriges Safer Internet Centre (SIC Sverige), som myndigheten bedriver tillsammans med barnrättsorganisationen Bris – Barnens rätt i samhället. Safer Internet-centren finns i alla EU-länder och fungerar som nationella nav för implementering av EU:s strategi att öka barns trygghet på nätet. Centren arbetar dels förebyggande, genom att ta fram och sprida kunskap om ett säkrare internet till barn och unga, vårdnadshavare och professionella, dels med att ge stöd till barn och unga som har utsatts för t.ex. skrämmande innehåll, mobbning eller övergrepp på nätet. Ett Safer Internet Centre består vanligtvis av tre delar: ett kunskapscenter, en stödlinje och en *hotline* för att anmäla övergreppsmaterial på barn på nätet.

SIC-projektets syfte, att öka barns trygghet på nätet, överlappar till stor del Statens medieråds kärnuppdrag – att verka för att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda dem från skadlig mediepåverkan. SIC-arbetet medfinansieras genom delar av myndighetens övriga verksamhet.

Arbetet inom SIC utgår framför allt från EU-kommissionens strategi för ett bättre internet för barn (den s.k. BIK-strategin)¹, EU:s strategi för barnets rättigheter² och FN:s konvention för barnets rättigheter (barnkonventionen).

Finansiering och projektid

SIC-projektet är till 50 % finansierat av EU-kommissionen (Innovation and Networks Executive Agency, INEA) under EU-programmet Connecting Europe Facility programme (CEF) och till 50 % av myndighetens anslag. Statens medieråd beviljades ett bidrag på 233 130 euro (2 396 810 SEK) varav 66 405 euro (682 731 SEK) avser Bris arbete med stödlinjen.

Projekttiden var inledningsvis perioden 1 januari–31 december 2021 men i november 2021 ansökte och beviljades SIC Sverige förlängning av projekttiden t.o.m. 31 maj 2022. Anledningen var förseningar i etableringen av Sveriges SIC på grund av pandemin.

SIC Sverige har under 2021 bestått av två delar: ett **kunskapscenter**,

■ 1 A European Strategy for a better Internet for our children.

■ 2 The EU Strategy on the Rights of the Child and the European Child Guarantee.

som drivs av Statens medieråd, och Bris **stömlinje** för barn och unga.

Kunskapscentret tar fram och sprider information om barns och ungas trygghet på nätet, t.ex. genom rapporter och pedagogiska verktyg, samverkan med nationella och internationella aktörer, metodutveckling för att öka barns delaktighet och inflytande och evenemang och kampanjer.

Genom Bris **stömlinje** kan barn och unga få information och stöd från Bris kuratorer via chatt, mejl och telefon. EU:s harmoniserade telefonnummer till stömlinjer för barn, 116 111, går i Sverige till Bris. Under 2021 har Bris, delvis tack vare stödet inom SIC-projektet, utökat stömlinjens kapacitet till att kunna utöka öppettiderna till dygnet runt, varje dag³.

Statens medieråd har för avsikt att även under nästa programperiod söka stöd från EU-kommissionen för att fortsätta bedriva Sveriges Safer Internet Centre och har under året vidtagit nödvändiga förberedelser. I den kommande ansökan kommer även barnrättsorganisationen ECPAT Sverige att ingå ECPAT driver en *hotline* i form av en webbaserad rapporteringsfunktion där allmänheten kan tipsa om exempelvis misstänkt sexuell exploatering, grooming, eller övergreppsmaterial. Genom att ECPAT blir en del av verksamheten kommer SIC Sverige att bli ett komplett Safer Internet Centre.

Resultatbedömning SIC Sverige

Statens medieråd har under 2021 säkerställt att Sverige återigen deltar i EU:s arbete för ett säkrare internet för barn. Myndigheten har byggt upp en verksamhet, såväl administrativt, ekonomiskt som operativt för att kunna hantera den förstärkning som den extra finansieringen från EU innebär. Myndigheten har även kunnat genomföra planerad verksamhet men delar av arbetet har försenats, bland annat på grund av pandemin. Myndigheten begärde därför en förlängning av projektet som beviljades under slutet av 2021. Den nya projektperioden sträcker sig till 31 maj 2022, därefter ska även en fullständig redovisning av projektet avlämnas till EU-kommissionen. Att Sverige återigen aktivt medverkar i det EU-gemensamma arbetet är betydelsefullt, inte minst då arbetet med att trygga barns på internet måste bedrivas i internationell samverkan. Statens medieråd bedömer att de delar som hittills har genomförts har varit av god kvalitet och utifrån förväntan.

Resultat medie- och informationskunnighet

Prestation

Uppdrag till Statens medieråd att förstärka arbetet för ökad medie- och informationskunnighet t.ex. genom samverkan. Regleringsbrev 2021 för Statens medieråd.

Detta uppdrag bygger vidare på det som myndigheten utfört inom ramen för tidigare regeringsuppdrag (Ku2019/01659/MD).

De mest väsentliga delarna i myndighetens arbete är, utöver samverkan, genomförandet av en nationell kartläggning av MIK-områdets insatser och

aktörer samt utvecklingen och tillhandahållandet av en digital plattform för kunskaps- och informationsspridning relaterad till MIK, den s.k. Kunskapsbanken.

Redovisning av hur 2021 års uppdrag genomförts och hur de avsatta medlen om 2 000 000 kr har använts lämnas i en lägesrapport till regeringen senast den 31 mars 2022.

Samverkan inom ett nationellt nätverk

Den samverkan som skett under 2021 i det nationella aktörsnätverket MIK Sverige har ytterligare fördjupat och förfinat tidigare utvecklade samverkansformer. Detta var en del av målsättningarna för året, jämte en ökning av antalet medlemmar samt att verka för ett ökat antal nätverksträffar och utbildningar av och mellan medlemmar.

Målsättningarna har uppnåtts: nätverket expanderade 2021 med tre nya medlemmar: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Statens skolverk och Sveriges Kommuner och Regioner. Antalet nätverksträffar som genomförts är fyra, en dubbling jämfört med 2020.

Utöver existerande Akademiskt forum för MIK-forskning (samordnat av Nordicom) har ytterligare en krets bildats: Folkbildningsarenan, som är ett forum för aktiva inom den organiserade folkbildningen.

Inom ramen för ökad kunskapsdelning inom nätverket har tre utbildningsseminarier genomförts av och för medlemmar. Seminarier har genomförts av Myndigheten för press, radio och tv, Mediekompass/TU och Statens medieråd.

Samverkan och kunskapsdelning inom nätverket stärks också genom de nio nyhetsbrev som skickats ut till medlemmarna, kretsen av nätverksmedlemmar och övriga MIK-intresserade, med bl.a. aktuell forskning, konferenser och porträtt av olika medlemsorganisationer och deras relation till området.

Statens medieråd i samarbete med Utbildningsradion var partner och arrangör av seminarier vid årets Bokmässan under demokratitemat. Medverkade gjorde även flera nätverksmedlemmar (Ung Media Sverige, Sveriges museer, Svenska filminstitutet, Mediekompass/TU och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap). Myndigheten har skapat och genomfört den första delen av en MIK-utbildning för Stockholms samhällskommunikatörer i samverkan med Internetstiftelsen och Myndigheten för press, radio och tv. Utbildningen är en pilot som när den är färdigutvecklad ska erbjuda ett kvalitetssäkrat utbildningsinnehåll om MIK, designat för vidareförmedlargruppen samhällskommunikatörer. Av utvärdering som genomförts framgår att innehållet i utbildningen är på rätt kunskapsnivå och relevant för målgruppen.

Ett seminarium genomfördes under Almedalsveckan med medverkan av två nätverksmedlemmar (Statens medieråd och Ung Media Sverige) i ett digitalt panelsamtal om *sharenting*, när föräldrar delar bilder på barn på internet.

Nätverket har haft fyra aktiva arbetsgrupper inom nätverket under året: 1) Kommunikation 2) Kunskapsbank 3) Kartläggning 4) Kategorisering.

Kartläggning av MIK

Myndigheten har fortsatt arbetet med att utveckla en form för att följa och återkommande kartlägga det svenska MIK-områdets insatser och aktörer. Arbetet sammanfaller med ett uppdrag i Sveriges genomförande av EU:s reviderade direktiv om audiovisuella medietjänster (AV-direktivet) enligt vilket medlemsstaterna vart tredje år (med start 1 september 2022) ska redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att främja medie- och informationskunnigheten.

Målsättningen har varit att utveckla en metod för bearbetning och analys av det insamlade resultatet som är robust och resurseffektiv. Där så är möjligt bör befintliga datainsamlingar användas.

Datainsamling 2021:

- En pilotenkät skickades ut till identifierade MIK-aktörer (företrädesvis medlemmar i nätverket MIK Sverige) för att dels pröva funktionaliteten i ett omarbetat frågeformulär, dels pröva en ny metod för insamling och bearbetning av data.
- Arbetet med kartläggning av MIK-området har skett i samverkan med Myndigheten för press, radio och tv, utifrån deras ansvar för radio- och tv-lagen och det reviderade AV-direktivets implementering. Fyra möten angående kartläggningen har genomförts under 2021.

Myndigheten har i samarbete med Myndigheten för kulturanalys utrett möjligheten att addera frågor om MIK i Kulturdatabasens enkät 2022 riktad till Sveriges regioner. Under 2021 resulterade detta arbete i ett beslut om att MIK-frågor ska inkluderas i 2022 års datainsamling.

MIK Sveriges kunskapsbank

Ett behov som framkom i den analys som genomfördes 2019 var överblick över vad andra MIK-aktörer erbjuder i form av insatser och resurser.

Tanken med MIK Sveriges Kunskapsbank, som finns tillgänglig på statensmedierad.se, är att MIK-praktiker enkelt ska finna länkar till fyra aktörers (Utbildningsradion, Internetstiftelsen, KB/Digiteket samt Statens medieråd) samlingar av digitala lektionsmaterial, guider, rapporter, filmer och andra typer av publikationer på MIK-området. Resurserna finns i ett gemensamt, sökbart, webbaserat gränssnitt. Ambitionen med samarbetet är bland annat att stärka nyttjandet av existerande resurser. Samlingen kan även användas för att identifiera om det saknas material inom vissa ämnen eller för vissa målgrupper och Kunskapsbanken utgör därför ett viktigt verktyg för effektivisering av de samlade svenska insatserna på området.

När Kunskapsbanken öppnades i april 2021 tillgängliggjordes cirka 1 500 material.

Under hösten har myndigheten genomfört två workshoppar med titeln "Kritisk användning av nätet" för pedagoger och bibliotekspersonal i samverkan med Skolverket. Syftet med dessa workshoppar har varit att presentera och diskutera Kunskapsbanken.

Resultatbedömning medie- och informationskunnighet

Statens medieråd bedömer att myndigheten med gott resultat har uppfyllt regeringens uppdrag om att genom samverkan förstärka MIK-arbetet i Sverige. Trots ett andra år av pandemi och mötesrestriktioner, påverkar hur samverkan kan ske, bedömer myndigheten att de aktiviteter och det arbete som skett under 2021 har förstärkt samverkan på MIK-området i Sverige: fler aktörer har involverats, kunskapsdelning har intensifierats genom det akademiska forumet som förser nätverket med relevant MIK-forskning och genom att den nya folkbildningsarenan knyter ihop policyarbetet med praktikerna.

Engagemanget i nätverket syns i medlemmars insatser gällande framtagandet av MIK Sveriges kunskapsbank. Kunskapsbanken utgör en möjlighet nå MIK-förmedlare i olika sektorer och delar av landet med kvalitativt material. När fler medlemmars kunskap och lärresurser införlivas i den gemensamma söktjänsten ger denna en ännu tydligare nytta för både medlemsaktörer och vidareförmedlande målgrupper.

Resultatet från 2021 års utvärderingsenkät indikerar att arbetet i nätverket bidragit till nyttor för medlemmarna, bland annat kontakt med övriga aktörer, möjlighet till nya samarbeten och överblick över det nationella MIK-arbetet.

För uppgiften att följa och återkommande kartlägga MIK-områdets insatser och aktörer i Sverige har 2021 års arbete bidragit till framtagandet av en långsiktigt hållbar metod. Beredningen med övriga aktörer gällande insamlingsdata har varit framgångsrik. Sammantaget har detta bidragit till att myndigheten stärkt sin expertis på området och står väl rustad inför 2022 års baslinjemätning (kartläggning).

Under 2022 har Statens medieråd fått fortsatt regeringsuppdrag samt finansiering för att arbeta med MIK, vilket myndigheten bedömer som en positiv signal gällande myndighetens arbete med MIK-samverkan.

Resultat sprida information och ge vägledning

Prestation

Sprida information och ge vägledning

En av myndighetens instruktionsbundna uppgifter är att sprida information och ge vägledning om barns och ungas mediasituation (1 § i myndighetens instruktion). Detta sker primärt genom att myndigheten, utifrån resultat i undersökningar eller omvärldsförändringar, tar fram stöd i syfte att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare eller skydda dem från skadlig mediepåverkan.

Uppgiften utförs i en process där insatsområden bestäms utifrån resultat framkomna i myndighetens rapporter och undersökningar eller från direktkontakt med specifika målgrupper. Resultaten bearbetas till kommunikativa produkter, som exempelvis i myndighetens föräldraguider i ämnen som skärmtid, integritet och hantering av sociala medie-konton.

Arbetet med spridning och vägledning omfattar vidare en mångfald kanaler – den egna webbplatsen, nyhetsbrev, sociala medier, föreläsningar, event men också samverkan med spridningsaktiviteter i andra aktörers kanaler.

Ett flertal aktiviteter av kommunikationskaraktär har redan redovisats ovan, därför samlas och sammanfattas ett urval av övriga aktiviteter och deras resultat i det följande.

Statensmedierad.se

I april 2021 lanserades en ny version av webbplatsen statensmedierad.se med ny grafisk form och utökad funktionalitet. Via webbplatsen kan exempelvis filmdistributörer göra en digital ansökan om fastställande av åldersgräns för film, en möjlighet som har efterfrågats av filmdistributörerna. Sedan april har 242 ansökningar av årets totala antal om 672 ansökningar gjorts via webbplatsen, dvs. cirka 36 %. Antalet har stigit ju längre året framskridit.

En ny version av en webbplats förlorar i stort alltid en andel av besökare vid lansering, vilket även skett i detta fall. Antalet besökare har nästan halverats jämfört med år 2020. Detta har varit kalkylerat av myndigheten (vilket också redovisades i Årsredovisning 2020). Orsaken till halveringen bedöms i första hand vara att myndigheten valde att avpublicera serier som tidigare attraherat mycket trafik men som riskerade att i närtid bli mindre relevanta (exempelvis avdelningarna ”Lär om medier” och ”No hate”).

Under 2021 lanserades som en underavdelning till webbplatsen *MIK Sveriges Kunskapsbank*, en samlingsplats för material om medie- och informationskunnighet från fyra av landets största aktörer på området (se avsnitt Medie- och informationskunnighet ovan). Kunskapsbanken har sedan lanseringen haft 15 014 sidvisningar.

Sedan tidigare är också en strategi för myndigheten att genom samverkan sprida sitt material via andra aktörers kanaler. Ett exempel är mediekompass.se där materialet Publicistguiden fått omfattande spridning med en ökning sedan 2020 om 12 %.

Tabell 2.2.1: statensmedierad.se

År	2021	2020	2019	2018	2017
Sidvisningar	414 337 ⁴	813 517	813 891	712 208	761 751

■ Källa: Google analytics

Sociala mediekkanaler

Utifrån myndighetens ambitioner avseende att sprida information och ge vägledning har myndigheten sedan 2020 utökat antalet sociala mediekkanaler. I stort sett i samtliga kanaler är antalet följare växande.

4 Noteras bör att kod för Google analytics inte introduceras för stora delar av den nya webbplatsen förrän under juni månad.

Tabell 2.2.2: Sociala medier, antal följare

Sociala medier	2021	2020	2019	2018	2017
Facebook	8 306	8 128	7 537	7 351	5 463
Twitter	4 773	4 798	4 792	4 719	4 675
Instagram	914	702			
LinkedIn	505	214			

■ Källa: Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn

Vidare om vägledning

Statens medieråd utvecklar olika typer av resurser i syfte att vägleda, till exempel rapporter eller guider. Många av dessa har lång livstid, det vill säga de kan ha producerats ett år men sprids under många år därefter, tidvis med ökande intresse. Ett exempel utgörs av Medieborgarpodden, som har ett vägledande syfte i olika aspekter av barns digitala verklighet. Medieborgarpodden hade under 2021 4 642 nerladdningar, jämfört med 2020 då antalet var 1 316.

Under året har vidare en rapport om sharenting, *Juridiken bakom sharenting*, tagits fram i syfte att myndigheter och andra större verksamheter ska få vägledning i rättsväsendets syn på fenomenet, var gränser går och hur föräldrarätten vägs mot barnrätten. I förlängningen bedömer myndigheten att detta stärker barns skydd mot integritetsintrång på internet. Myndigheten har 2021 översatt den vägledning som i samverkan med Integritetsskyddsmyndigheten⁵ och Barnombudsmannen producerades 2020, som riktar sig till plattformar, spelproducenter och andra tjänsteleverantörer på internet, till engelska, *The rights of children and young people on digital platforms*. Detta då en engelsk version efterfrågats av dessa ofta internationella företag – bedömningen är att den engelska versionen ger anpassad vägledning kring hur leverantörer kan forma sina tjänster så att barns trygghet på internet stärks.

Seminarier, evenemang och föreläsningar

Myndigheten anordnar och deltar varje år i en rad seminarier och evenemang i syfte att sprida material och kunskap. Utöver de tidigare nämnda större evenemangen *Safer Internet Day*, *Almedalen* och *Bokmässan*, där ett flertal seminarier arrangerades, har myndigheten under året hållit ett 30-tal föreläsningar och deltagit i panelsamtal. Dessa utgör goda tillfällen för att med bra träffsäkerhet mot huvudmålgrupperna nå fram med den expertkunskap som myndigheten besitter. Exempel på framträdanden har varit Nationell konferens för e-twinningnätverket (två tillfällen med ca 250 deltagare), Lärafortbildningsdagen (1300 deltagare) och forskarkonferenser som Nordmedia och European Communication Research Association (ECREA). Myndighetens direktör har också varit frekvent talare och paneldeltagare vid ett stort antal evenemang, som exempelvis som talare om vikten av medie- och informationskunnighet för ett aktivt

■ 5 Dåvarande Datainspektionen.

medborgarskap på konferensen *Future of democracy* med 120 deltagare på plats samt visningar i SVT Forum. Ytterligare ett exempel på direktörens medverkan var på en fortbildningsdag för bibliotekspersonal i region Blekinge med över 200 deltagare.

Resultatbedömning sprida information och vägledning

Myndigheten anser att den instruktionsbundna uppgiften att sprida information och ge vägledning uppfyllts under 2021.

Det minskade antalet sidvisningar på webbplatsen var förväntat. Nytt innehåll kommer att produceras löpande som förväntas innebära återhämtning på längre sikt.

Sociala medier har en framträdande roll i myndighetens utåtriktade kommunikationsinsatser. Myndigheten har ett ökande antal följare i sina egna kanaler och inriktningen är också att skapa uppmärksamhet i andra aktörers kanaler, exempelvis i slutna expertgrupper, där hög träffsäkerhet mot målgrupperna kan uppnås i olika ämnen. I den typen av kanaler är tillgången till statistiska underlag begränsade men icke desto mindre utgör de strategiskt viktiga källor för spridning av myndighetens budskap. Samma kan sägas gälla för de många publiceringar som medarbetare och inte minst direktören gör från sociala mediekonton i eget namn.

Den vägledande uppgiften har under året fortsatt med såväl god spridning av äldre material som i skapande av nytt.

Myndigheten har deltagit i och arrangerat ett jämförelsevis stort antal seminarier och andra evenemang under året, majoriteten på distans, och flera med ett stort antal deltagare. Dessa evenemang har utgjort goda tillfällen för att sprida den expertkunskap om barn, unga och medier som myndigheten innehar.

Resultat informera om upphovsrätt

Prestation

Informera om upphovsrättsliga rättigheter och skyldigheter

Inom ramen för Statens medieråds regeringsuppdrag om upphovsrätt har myndigheten i samverkan med Patent- och registreringsverket producerat en programserie med namnet *Lilla upphovsrätsfrågan*. Programserien består av tio kortfilmer som riktar sig till låg- och mellanstadiet. Filmerna lyfter fram barns egna frågor om etiska och juridiska aspekter av vardagsmedieanvändning. Exempelvis besvaras följande frågor: *Får jag dela en bild som jag har fått av min kompis? Kan det vara olagligt att titta på film på nätet?* Serien publicerades i slutet av 2021 och lanseras i samband med *Safer Internet Day* den 8 februari 2022.

Resultatbedömning kommer att göras i årsredovisning för 2022.

Tema i MIK Sveriges kunskapsbank

Under december var upphovsrätt månadstema för MIK Sveriges kunskapsbank. Material om upphovsrätt lyftes i MIK Sveriges nyhetsbrev och på kunskapsbankens webb.

Tabell 2.2.4 Sidvisningar material om upphovsrätt

År	2021	2020	2019	2018
Publicistguiden, statensmedierad.se	649	671	919	487
Publicistguiden, mediekompass.se*	9 049	8 070	9 016	415
Upphovsrätt, MIK för mig	4 047	8 057	7 321	11 446
Poddar om upphovsrätt	1 093	363**	2 380	917

Källa: Google analytics, Libsyn samt mediekompass.se

* Publicistguiden produceras i samarbete med TU-medier i Sveriges tjänst mediekompass.se

** Myndighetens poddar om upphovsrätt klipptes om under 2020 och återlanserades i december, därav det begränsade utfallet. Statistik för tidigare versioner är inte längre tillgänglig från leverantören Libsyn.

Resultatbedömning informera om upphovsrätt

Statens medieråd har kontinuerligt spridit material om upphovsrätt sedan tre år tillbaka. Under 2021 har en viss uppgång av antalet sidvisningar skett avseende vissa material och en nergång skett för annat material. Samarbetet med Mediekompass visar på gott resultat med en ökad spridning 2021 om 12 %, medan t.ex. Upphovsrätt i *MIK för mig* på statensmedierad.se har minskat i samma omfattning som det totala antalet sidvisningar på webbplatsen. Myndigheten har även samverkat med andra myndigheter på området. Utifrån det uppdrag som beskrivs i regleringsbrev för 2020 bedömer myndigheten att tillfredsställande resultat uppnåtts.

Resultat medverka till ett branschgemensamt system för varningar enligt radio- och tv-lagen

Prestation

Dialogmöten med branschaktörer

Enligt regleringsbrev för 2021 ska Statens medieråd medverka till ett branschgemensamt system för hur varningar enligt radio- och tv-lagen ska lämnas avseende innehåll i tv-sändningar och beställ-tv som kan skada minderåriga. Uppdraget är en del av Sveriges genomförande av EU:s reviderade direktiv om audiovisuella medietjänster (AV-direktivet). Myndigheten ska bidra till en dialog mellan berörda aktörer om möjligheten till och utformningen av ett branschgemensamt system i syfte att underlätta genomförandet av ett sådant system. Myndigheten ska inom

ramen för uppdraget bistå med kunskap om utvecklingen inom EU och om informationssystem i andra medlemsstater. Uppdragets genomförande ska redovisas i årsredovisningen.

Under 2021 har Statens medieråd med bistånd av Myndigheten för press, radio och tv identifierat och kontaktat de aktörer som berörs av radio- och tv-lagen i detta avseende. Under 2021 har två dialogmöten genomförts.

Resultatbedömning medverka till ett branschgemensamt system för varningar enligt radio- och tv-lagen

De inbjudna aktörerna deltog i båda dialogmötena. Det första mötet bestod av att förklara myndighetens roll i detta sammanhang, liksom att låta aktörerna beskriva hur de hanterar regleringen i dagsläget. Samtliga uttryckte att det var positivt att träffas på detta sätt eftersom de inte gjort det tidigare. Det finns ingen branschorganisation eller andra samarbetsområden dem emellan. Regleringen med varningar avser ”program med ingående våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller med pornografiska bilder”. Vad avser ingående våldsskildringar har aktörerna olika sätt att uppfylla regleringen, liksom till viss del olika synsätt på området. De är dock underställda tillsyn av Granskningsnämnden för radio och tv och följer lagens krav i detta avseende. Överträdelser sker i undantagsfall. Vid det andra mötet framkom att ingen av aktörerna tillhandahåller pornografi. Sammantaget bedömer myndigheten att mötena varit värdefulla ur informationsutbytessynpunkt och att aktörerna visat intresse för frågorna. Däremot saknas i dagsläget incitament för att skapa ett gemensamt system. Myndigheten har upprättat en dokumentation av uppdragets genomförande under 2021.

Resultat följa medieutvecklingen

Prestation

Ungar & medier 2021

Ungar & medier 2021 beskriver medievanor och attityder kring medier hos barn i Sverige, 9–18 år. I fokus står medieanvändningen en ”vanlig dag” på fritiden, inte i skolan. Underlaget för denna rapport består av två olika enkäter som sändes ut (2020) till 2 000 barn 9–12 år och 2 999 barn 13–18 år. Statistiska centralbyrån genomförde datainsamlingen där respondenterna kunde välja mellan att fylla i en pappersenkät eller ett webbformulär. Urvalet av respondenterna är ett obundet slumpmässigt urval från befolknings-

registret, stratifierat på ålder: 9–12 år och 13–18 år. Utmärkande för dessa enkäter, till skillnad från tidigare års undersökningar är att de innehåller vissa frågor specifikt kopplade till pandemisituationen. Datainsamlingen pågick mellan den 9 september och 9 december 2020, vilket innebär att pandemisituationen hann variera en hel del under insamlingen. Hur barnen svarat på enkätfrågor om vad de brukar göra en vanlig dag på sin fritid kan därmed ha påverkats av när under hösten de besvarade enkäten och vilka restriktioner som var rådande just då. Svarsfrekvensen var 32,8 % för 9–12 år och 32 % för 13–18 år. Detta är i nivå med förra datainsamlingen 2018.

Rapporten publicerades i september 2021.

Prestation

Underlag inför en ny strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention

Enligt regleringsbrev för 2021 ska Statens medieråd i likhet med 24 andra myndigheter inkomma med ett underlag inför en kommande nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention (S2018/04669/FS, S2018/06126/FS, S2020/06171/FS). Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen leder arbetet vilket ska slutredovisas den 1 september 2023.

I enlighet med uppdragets instruktion inkom Statens medieråd den 1 september 2021 med rapporten *Individuell analys: underlag till kommande nationell strategi på området psykisk hälsa och suicidprevention*. Den individuella analysen baserades på egna data insamlade genom Ungar & medier, andra tidigare publicerade rapporter av Statens medieråd samt två nya, för regeringsuppdraget särskilt framtagna forskningsöversikter: *Digitala medier och psykisk ohälsa hos barn och ungdomar: en forskningsöversikt* samt *Suicidkommunikation på digitala plattformar: en forskningsöversikt*. Dessa beställdes av forskare vid Karolinska Institutet samt Stockholms universitet och har redovisats som bilagor till den individuella analysen till Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen. De har dessutom publicerats som rapporter på Statens medieråds webbplats och lanserats genom ett webinarium den 17 december 2021.

Prestation

Utsatt på internet

Forskningsöversikten "Utsatt på internet", ger en samlad bild av den internationella och svenska nätmobbningens forskning. Rapporten tar upp vilka mekanismer som bidrar till aggressivitet på internet, vilka uttryck mobbningen tar sig, vilka risk- och skyddsfaktorer som finns samt vilka förebyggande åtgärder som kunnat påvisa reducerande effekt. I många av dessa åtgärder finns inslag som bygger på att lyfta fram barns och ungas egna röster och tankar.

Rapporten visar att det i huvudsak är samma riskfaktorer för att bli utsatt för nätmobbning som att utsätta andra, bland annat tidigare erfarenhet av mobbning. Att unga tränas i medie- och informations-

kunnighet och får vetskap om varför kommunikation på internet kan bli mer aggressiv framhålls som insatser som kan motverka nätmobbning. Rapporten lanserades på *Safer Internet Day 2021*. Den är publicerad på Statens medieråds webbplats och har spridits såväl nationellt, bland annat till relevanta civilsamhällesorganisationer, som internationellt, inom ramen för European Platform for *Regulatory Authorities* (EPRA).

Prestation

Vetenskapliga artiklar vid internationella forskarkonferenser

Statens medieråd har presenterat vetenskapliga artiklar vid två internationella forskarkonferenser under 2021: European Communication Research Association (ECREA) 8th European Communication Conference 6–9 september och Nordmedia 2021, arrangerat av Föreningen för svensk medie- och kommunikationsforskning, Nordicom, University of Iceland och University of Akureyri, 18–20 augusti. På ECREA-konferensen presenterade Statens medieråd en artikel och på Nordmedia två, varav det ena hade en extern huvudförfattare. Detta var Daniel Schofield vid NTNU som skrev om det gemensamma arbetet med att ta fram ett nordiskt MIK-index.

ECREA hade omkring 1 300 deltagare och Nordmedia 400, men allt deltagande var digitalt på grund av den rådande pandemin.

Prestation

Barn, film och åldersgränser

Under hösten 2021 publicerade myndigheten en rapport som beskriver arbetet med barnpaneler som bedrivs internt, samt en sammanställning och analys av resultaten av dessa.

Barnpaneler är ett återkommande inslag i filmgranskningsverksamheten och har genomförts regelbundet sedan Statens medieråd bildades 2011. I barnpaneler samtalar filmgranskare med en grupp barn om en film som de sett tillsammans i syfte att utforska på förhand uppställda frågor. Barnpanelerna är ett sätt för filmgranskarna att lära sig mer om barns upplevelser av rörlig bild och att genom barnens reaktioner och kommentarer få återkoppling på de åldersgränser som fastställts.

Rapporten beskriver hur arbetet med att tillvarata barns erfarenheter genom barnpaneler går till och hur detta omvandlas till kunskap som implementeras i filmgranskningsarbetet. Genom att sammanställa och systematiskt analysera resultaten från tidigare paneler har samband kunnat synliggöras, och mönster och slutsatser har kunnat dras som inte vore möjliga utifrån resultatet av en enskild barnpanel.

Utöver att tillgängliggöras på myndighetens webbplats har rapporten även spridits i myndighets- och barnrättsnätverk.

Resultatbedömning följa medieutvecklingen

Myndighetens rapporter är främst att betrakta som faktabanker och underlag för beslutsfattande, forskning och undervisning, snarare än rapporter ämnade att nå en omfattande spridning bland allmänheten. Bedömningen av resultatet utgår därför från de kvalitativa aspekterna av det som producerats.

Ungar & medier 2021 kan till viss del betraktas som en specialversion av undersökningen, där pandemisituationen har beaktats i enkäterna, med frågor om förtroendet för olika källor avseende pandemin, hur råd om sjukdomen från olika källor bedöms m.m. Undersökningens representativitet innebär att resultaten är solida och användbara i en större kontext.

Rapporten *Barn, film och åldersgränser* presenterar en form av modell för hur en offentlig organisation kan gå till väga för att tillvarata barn och ungas egna erfarenheter. Givet barnkonventionens nya status som lag, samt egna erfarenheter av denna frågas aktualitet som har inhämtats i myndighetsnätverk och liknande, bedöms detta vara något som kan vara till nytta för andra organisationer.

Utsatt på internet liksom de underlag som myndigheten tagit fram för strategin inom området psykisk hälsa och suicidprevention innehåller ny kunskap på komplexa och känsliga områden, där den digitala världens betydelse än så länge är relativt outforskad. Denna kunskap bedöms utgöra viktiga underlag för vidare forskning, men även avseende konkreta insatser för andra aktörer på området.

Vidare har myndigheten presenterat vetenskapliga artiklar vid internationella forskarkonferenser som är direkt kopplade till uppgiften att följa medieutvecklingen bland barn och unga. Att artiklarna blivit antagna i dessa sammanhang borgar för deras vetenskapliga kvalitet.

Sammantaget bedömer myndigheten resultatet under 2021 avseende denna uppgift som gott.

3 Övriga uppdrag och åtaganden

3.1 Barnrättsperspektiv

Statens medieråd ska enligt förordning (2010:1923) med instruktion för Statens medieråd "[...] verka för att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda dem från skadlig mediepåverkan. Myndigheten ska följa medieutvecklingen när det gäller barn och unga samt sprida information och ge vägledning om barns och ungas mediesituation [...]"

Myndigheten ska vidare "[...] tillvarata barns och ungas egna erfarenheter [...]". Införandet av lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter har ytterligare befast vikten av denna uppgift.

De interna dokument som styr barnrättsarbetet för myndigheten är *Policy för barnrättsperspektivet*, med tillhörande *Barnchecklista* samt *Rutin för inhämtande av barns erfarenheter*.

Arbetet med *Ett kunskapslyft för barnets rättigheter* har dominerat myndighetens arbete med barnrättsperspektivet under 2021.

I övrigt bedrivs det barnrättsliga arbetet på två nivåer – i samverkan med andra myndigheter och aktörer samt i direkt interaktion med barn.

Exempel på prestationer som har genomförts nationellt i samverkan med andra myndigheter och aktörer:

- Statens medieråd har deltagit i årets Samordningsforum i *Myndighetsnätverket för barn- och ungdomsfrågor*⁶. Samordningsforumet består av generaldirektörer från de i nätverket deltagande myndigheterna. Statens medieråds direktör redogjorde bland annat för viktiga erfarenheter av framgångar och utmaningar i arbetet med barn och ungdomar utifrån en myndighetsgemensam mall som är en översikt av myndigheters arbete med barn och unga. Statens medieråd ingår i arbetsgruppen *Delaktighet*, som är knuten till nätverket.
- Myndigheten deltog i ett rundabordssamtal om att samtala med barn och unga som Barnombudsmannen och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor bjöd in till i syfte att undersöka hur myndigheter idag arbetar med barns och ungas deltagande och att identifiera eventuella utvecklingsbehov.
- Statens medieråd ingår även i myndighetsnätverket *Barns delaktighet internt*, lett av Socialstyrelsen. I nätverket ingår 35 nationella organisationer och myndigheter, som arbetar med barns delaktighet internt. Syftet med nätverket är bland annat att dela erfarenheter av direktkontakt med barn och unga för att samla in kunskap, erfarenheter eller synpunkter.

■ 6 <https://www.barnombudsmannen.se/myndighetsnatverket-for-barn--och-ungdomsfragor/>

Exempel på aktiviteter som genomförts där barn deltagit och deras erfarenheter tillvaratagits:

- Under året publicerades rapporten *Ungar & medier 2021* som bygger på en enkät som under 2020 gick ut till sammanlagt 5 000 barn.
- Rapporten *Barn, film och åldersgränser* bygger på barnpaneler där filmgranskningsverksamheten träffar och samtalar med barn utifrån en filmvisning. Syftet är att ta del av barnens erfarenheter och reaktioner.
- I programserien *Lilla upphovsrättsfrågan*, som riktar sig till låg- och mellanstadiet, medverkar barn direkt. Innehållet har dessutom prövats mot en barnpanel, vilken påverkade seriens slutgiltiga utformning.
- Även under *Safer Internet Day* samt Bokmässan deltog flera ungdomsrepresentanter från politiska ungdomsförbund, liksom s.k. MIK-ambassadörer.
- Myndighetens direktör har genomfört regelbundna möten med sin ungdomsmentor, ordförande för Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer, LSU, som bidragit med kunskap och erfarenheter om bland annat medieanvändning från den samlade svenska ungdomsrörelsen.

Ett kunskapslyft för barnets rättigheter

Under 2021 har myndigheten deltagit i Kunskapslyftet för barns rättigheter med uppdrag att analysera eventuella behov av att utveckla den praktiska tillämpningen av barnets rättigheter/FN:s konvention om barnets rättigheter inom myndighetens verksamhetsområde med stöd från Barnombudsmannen.

Barnkonventionens syn på barn som kompetenta och handlingskraftiga samt att de har rätt till stöd och skydd ligger i linje med myndighetens uppdrag att verka för att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda dem från skadlig mediepåverkan. Med detta som utgångspunkt har en kartläggning med bakgrundsbeskrivning av myndighetens utgångsläge för hur det barnrättsliga arbetet är organiserat idag genomförts.

Det har även gjorts en inventering av kunskapsläget vad gäller barnrätt hos medarbetarna genom en enkätundersökning. Kompetenshöjande insatser för all personal har genomförts i form av exempelvis genomgångar med repetition av barnrättsliga begrepp i samband med presentation och diskussioner om uppdraget och en workshop för att testa den barnrättsanalys som tagits fram. En arbetsgrupp har bildats för att med hjälp av processtödet Barnrättsresan från Barnombudsmannen kartlägga nuläget och formulera utvecklingsområden. En nulägesanalys av det barnrättsliga arbetet på myndigheten har genomförts och utifrån analysen har de dokument som styr barnrättsarbetet för myndigheten ersatts av ett barnrättspaket. Barnrättspaketet är ett stöd som ska ge alla medarbetare teoretisk

Ett kunskapslyft för barnens rättigheter har stärkt myndighetens kunskaper om barnrätt.

och praktisk förståelse av vad barnrätt är och hur myndighetens arbete på området ser ut. Paketet består av en policy och fyra stödmaterial:

1. *Barnrättsordlista*
– viktiga barnrättsliga begrepp
2. *Barnrättsbank*
– aktörer, material och arbeten
3. *Barnrättsutbildning*
– rutin för att säkerställa medarbetares barnrättskompetens
4. *Barnrättsanalys*
– metod för att kvalitetssäkra ett arbete ur ett barnrättsperspektiv

Myndigheten ska redovisa uppdraget till regeringen senast den 31 mars 2022.

3.2 Jämställdhet och mångfald

Statens medieråd ska enligt sin instruktion ”*ha ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv i verksamheten*”. Sedan länge har detta avspeglats i myndighetens externa verksamhet med produktion av pedagogiska resurser med utgångspunkt i och fokus på såväl jämställdhets- som mångfaldsperspektiven. Under 2021 har flera av myndighetens rapporter omfattat teman som på olika sätt berör jämställdhet och mångfald i digitala miljöer.

Myndighetens pedagogiska material på olika minoritetsspråk har likaså fortsatt att spridas, som *Inte okej*, som tidigare översatts till arabiska, dari, engelska, somaliska och spanska. Även i webbplatsens *MIK för mig* finns lektioner översatta till arabiska och engelska.

Sedan 2019 gäller *lag (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service*. I april 2021 lanserade myndigheten en ny version av webbplatsen statensmedierad.se. Uppföljning av hur webbplatsen motsvarar lagens krav gjordes vid leverans via de tjänster som Myndigheten för digital förvaltning föreslår på webbriktlinjer.se. Resultatet var att webbplatsen i huvudsak uppfyller kraven. I november gjordes en fördjupad granskning genom att pröva tillgängligheten mot hjälpmedel som gruppen funktionshindrade använder. Denna undersökning konstaterade att det finns brister som kan utgöra hinder för gruppen att ta till sig informationen på likvärdigt sätt. En plan för åtgärder ska upprättas och genomföras med start 2022.

3.3 Miljöledning

Myndigheter ska i enlighet med förvaltningslagen (2017:900) effektivt hantera allmänna medel, samt ta miljöhänsyn och arbeta med miljöledning utifrån *förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter*. I denna förordning framgår i 26 § att ett sådant miljöledningssystem ska finnas hos Statens medieråd. Statens medieråd får ha ett förenklat miljöledningssystem enligt nämnda förordning. Detta innebär att endast verksamhetens direkta miljöpåverkan behöver systematiseras på det sätt som förordningen anger. Statens medieråd har dock valt att utöka miljöarbetet och även inkludera indirekt miljöpåverkan. Detta arbete har lett till miljödiplomering. 2013 initierade myndigheten ett systematiskt arbete i syfte att se över myndighetens miljöbelastning och utifrån detta skapa styrdokument. Myndigheten miljödiplomerades första gången 2014 i enlighet med *Svensk miljöbas*. Denna diplomering har därefter årligen tilldelats myndigheten. Arbetet fortsätter och förfinas i syfte att:

- hålla den reducerade energiförbrukningen på en fortsatt låg nivå
- ställa allt högre miljörelaterade krav inom ramen för upphandlingar och i samarbetsavtal

- ifrågasätta behovet av den fysiska förflyttning som sker i form av resor och transporter och se över om dessa kan ersättas med digitala alternativ. Detsamma gäller vid produktion och spridning av myndighetens material
- löpande utbilda anställda vid myndigheten om utmaningar, lösningar och framsteg i hållbarhetsarbetet.

Liksom 2020 har 2021, i och med Covid 19-pandemin, inneburit ett begränsat resande. Då många av de anställda arbetat hemifrån ses även en minskad elförbrukning (det är emellertid endast elförbrukningen i myndighetens lokaler som redovisas, inte elförbrukningen vid hemarbete), vilket framgår av tabellerna nedan.

Tabell 3.3.1 Resor 2017–2021, km

Aktivitet	2021	2020	2019	2018	2017
Tåg	6 617	8 289	25 489	12 025	17 136
Flyg inrikes	0	0	800	2 602	4 373
Flyg utrikes	0	19 917*	70 147	93 770	12 567
Buss	0	0	461	445	80
Bil	2 408**	500	1 187	326	0
Taxi	0	144	195	155	359

* Avser icke-avbokningsbara biljetter för ej genomförda resor.

Källa: Stureplans Affärsresebyrå AB/egenrapportering

** Myndigheten har tillåtit resor med egen bil under de perioder då det funnits avrådan mot resande med kollektiva färdmedel för att reducera smittspridningen och trygga medarbetarna.

Tabell 3.3.2. Elförbrukning 2017–2021

Aktivitet	2021	2020	2019	2018	2017
Antal anställda, medeltal	25	22	19	19	21
Elförbrukning (kWh), totalt	11 434	12 110	13 501	13 401	14 384
Elförbrukning (kWh)/anställd	457,4	550,5	710,6	705,3	684,9

■ Källa: Svenska filminstitutet (hyresvärd)

3.4 Samverkan med andra myndigheter och aktörer

Statens medieråd har sedan flera år i uppdrag att förstärka arbetet för ökad medie- och informationskunnighet, där samverkan utgör en central del. Området är därför av högsta prioritet. Samverkan med andra myndigheter och aktörer är också av yttersta vikt för att myndigheten ska kunna fullgöra sina uppgifter så effektivt och kvalitativt som möjligt. Exempel på under året pågående samverkan med myndigheter och civilsamhället återfinns på områden som barnrätt och medie- och informationskunnighet men även internationellt.

Enligt myndighetens instruktion ska myndigheten ”[...] samverka med berörda myndigheter och aktörer, däribland det civila samhällets organisationer, i syfte att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda dem mot skadlig mediepåverkan.

Myndigheten ska särskilt samverka med Myndigheten för press, radio och tv, Myndigheten för tillgängliga medier och Nordiskt informationscenter för medie- och kommunikationsforskning (Nordicom) vid Göteborgs universitet i uppgiften att följa medieutvecklingen när det gäller barn och unga.”

Denna samverkan redovisas i närmare detalj nedan.

Samverkan utifrån instruktion och regleringsbrev

Statens medieråd har under 2021 samverkat med Myndigheten för press, radio och tv (MPRT) samt med Myndigheten för tillgängliga medier (MTM) inom ramen för det nationella nätverket MIK Sverige. Samverkan med MPRT har även skett inom ramen för det myndighetsnätverk som bildats för att diskutera implementeringen av Digital Services Act (DSA) i Sverige, liksom i uppdraget att medverka till ett branschgemensamt system för varningar samt myndighetens uppdrag att kartlägga och redovisa insatser för ökad medie- och informationskunnighet.

Myndigheten har även samverkat med Nordiskt informationscenter för medie- och kommunikationsforskning (Nordicom) vid Göteborgs universitet, bland annat inom ramen för det nationella nätverket MIK Sverige där Nordicom har en forskningssamordnande funktion.

Den samverkan som skett med berörda myndigheter och aktörer, däribland det civila samhällets organisationer, i syfte att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda dem mot skadlig mediepåverkan är omfattande. Viktig samverkan har på området skett med Integritetsskyddsmyndigheten och Barnombudsmannen, ett arbete som resulterat i en engelsk översättning av den vägledning som tagits fram 2020 i syfte att stärka barns trygghet på internet. Etableringen av *Sveriges Safer Internet Centre* har också inneburit nära samverkan med Bris och viss samverkan med ECPAT.

Inom ramen för uppdrag i regleringsbrev att ”informera om upphovsrättsliga rättigheter och skyldigheter” har samverkan skett med Patent- och registreringsverket (PRV). Viss samverkan har inom ramen för samma uppdrag skett med Integritetsskyddsmyndigheten och Barnombudsmannen.

Ytterligare samverkan med koppling till uppdraget att inkomma med underlag inför en ny strategi inom området psykisk hälsa och suicid-

prevention har skett med Socialstyrelsen, Folkhälsomyndigheten samt ytterligare 22 myndigheter som är involverade i arbetet. Mer specifikt har Statens medieråd samverkat kring kunskapsgenerering med Stockholms universitet och Karolinska institutet.

Uppdraget *Ett kunskapslyft* för barnets rättigheter har innefattat samverkan med Barnombudsmannen, Försäkringskassan, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Brottsoffermyndigheten, Brottsförebyggande rådet, Diskrimineringsombudsmannen, Konsumentverket och Kulturrådet.

Övrig nationell samverkan

Samverkan har under 2021 skett med en vidare krets myndigheter än ovan nämnda. Denna samverkan har skett i flera syften, bland annat för att sprida myndighetens kunskap, ta del av andras kunskap eller genomföra konkreta samarbeten.

Myndigheten har vid ett flertal tillfällen samrått med kommittén *Demokratin 100 år – samling för en stark demokrati* (dir 2018:53), bland annat i relation till det åtagande Statens medieråd gjorde för att ta fram 100 lektioner i medie- och informationskunnighet som ett led i det vidare demokratijubileet.

Myndigheten har i sammanhanget även samrått med kommittén Inrättande av Myndigheten för psykologiskt försvar.

Myndigheten deltog i ett panelsamtal om desinformation under de av Utrikesdepartementet arrangerade Sverige-främjardagarna i oktober.

Myndigheten har samverkat med akademien, bland annat med Linköpings universitet kring metodutveckling, i syfte att stärka kvaliteten i myndighetens data om barns och ungas medieanvändning. Samverkan har också skett kring utveckling av teknik med stöd av artificiell intelligens för automatiserad identifiering av medieinnehåll som kan vara skadligt för välbefinnandet i vissa åldersgrupper.

Statens medieråd har också samverkat med Konsumentverket och en rad andra myndigheter inom ramen för *Myndighetsnätverket för barn och ungdomsfrågor*.

Internationell samverkan

Statens medieråd ser internationell samverkan som en viktig och integrerad del av myndighetens arbete med att kontinuerligt utveckla sin kunskaps- och erfarenhetsbas.

Myndigheten representerar Sverige i EU-kommissionens Safer Internet Expert Group och Expert group on Media Literacy och är en aktiv del av nätverket Insafe, som samlar alla Safer Internet Centres. Denna samverkan har under året varit digital och bland annat resulterat i kunskaps- och resursdelning.

Statens medieråd leder det samnordiska projektet som syftar till att utveckla ett nordiskt MIK-index, vilket inneburit samverkan med fyra mediemyndigheter i de övriga nordiska länderna.

Vidare har samverkan inom ramen för *European Platform of Regulatory Authorities*, Epra, skett. Statens medieråd har medverkat vid samtliga (digitala) möten under 2021, och myndigheten har föreläst vid två tillfällen:

om nätmobbning, utifrån rapporten *Utsatt på nätet* och om myndighetens AI-projekt.

Under året har myndigheten deltagit i ett digitalt möte inom ramen för Pegi-samarbetet (*Pan European Game Information*). I november hölls det årliga Pegi-Council-mötet där statistik för det gångna året presenterades. Övriga ämnen som diskuterades var *responsible behavioral design in video games* och spelrelaterade lagändringar inom EU.

Expert-, referens- och arbetsgrupper

Under 2021 har Statens medieråd, utöver de regelbundna möten som myndigheten har med Kulturdepartementet, även deltagit i Kulturdepartementets EU-referensgrupp.

Myndigheten deltog i tre forumträffar anordnade av Forum för levande historia, samordnare för regeringens nationella plan mot rasism, liknande former av fiendtlighet och hatbrott. Forumträffarna riktar sig till statligt anställda för utbyte av erfarenheter samt fortbildning inom frågor som rör arbete mot rasism, homo-, bi- och transfobi.

Statens medieråd ingår sedan flera år i Nationell samordning om spel om pengar lett av Folkhälsomyndigheten, som samlar tolv myndigheter. Två möten, varav ett i fysisk form genomfördes under året.

Myndigheten har under 2021 samverkat inom ramen för Polisens barnråd som samlar myndigheter och civilsamhällesorganisationer.

Statens medieråds direktör har även ingått i två styrgrupper: Arbetets museums styrgrupp för Demokratilabbet samt Lindholmen Science Parks Medier & demokrati, samtliga tillfällen via distansmöte.

Samverkan med det civila samhället och övriga aktörer

Statens medieråd har samverkat med en rad civilsamhällesaktörer, inte minst inom ramen för det nationella nätverket MIK Sverige där såväl flera folkbildningsförbund som Internetstiftelsen, Digidelnätverket, Filmpedagogerna Folkets bio, Svensk biblioteksforening och Utbildningsradion ingår.

Samverkan har skett med civilsamhällesorganisationer som verkar för att stärka barn och unga som digitala medieanvändare, till dessa aktörer hör Prinsparets stiftelse, som särskilt verkar mot näthat, och *Arts & Hearts*, som via kulturen vill stötta barn i att utveckla en medieanvändning de mår bra av.

Statens medieråd samverkade med Svenska mässan (Bokmässan), ideella barnrättsorganisationen Majblomman och Lärarnas riksförbund då myndighetens direktör deltog i den jury som valde ut pristagare till Bildningspriset i samband med Bokmässan.

3.5 Särskilda regeringsuppdrag och åtaganden

3.5.1 Pågående regeringsuppdrag

Uppdrag att inkomma med underlag inför en kommande nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention (S2020/06171/FS (delvis))

Ekonomiskt utfall

Tabell 3.5.1.1 Uppdrag att inkomma med underlag inför en kommande nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention (S2020/06171/FS (delvis)), tkr

	2021	2020
Finansiering, bidrag	1 000	500
Kostnader, externa	354	450
Kostnader, löner finansierade av bidrag	646	0
Kostnader, interna finansierade av anslag		68
Återbetalat Kammarkollegiet		50

■ Källa: Statens servicecenter, Unit4 (Agresso).

Uppdrag till Statens medieråd att förstärka arbetet för ökad medie- och informationskunnighet, (Regleringsbrev 2021).

Ekonomiskt utfall

Tabell 3.5.1.2 Förstärka arbetet för ökad medie- och informationskunnighet (Regleringsbrev 2021), tkr

	2021	2020	2019
Finansiering, bidrag	2 000	2 000	2 000
Kostnader, externa finansierade av anslag	187	1 471	184
Kostnader löner finansierade av bidrag	2 000	2 020	129
Kostnader, interna löner finansierade av anslag	114	825	420
Rest. överförs till efterföljande år			1 816
Återbetalat Kammarkollegiet		168	

■ Källa: Statens servicecenter, Unit4 (Agresso).

Ett kunskapslyft för barnets rättigheter (Regleringsbrev 2021)

Ekonomiskt utfall

Tabell 3.5.1.3 Kunskapslyft för barnets rättigheter, tkr

Aktivitet	2021
Finansiering, bidrag	500
Kostnader, externa finansierade av bidrag	5
Kostnader, löner finansierade av bidrag	415
Kostnader, interna finansierade av anslag	0
Återbetalat till Kammarkollegiet	80
Rest.	

■ Källa: Statens servicecenter, Unit4 (Agresso).

Uppdrag att ta fram metoder som kan motverka rasism på nätet bland barn och unga (A2021/00972)

Ekonomiskt utfall

Tabell 3.5.1.4 Uppdrag att ta fram metoder som kan motverka rasism på nätet bland barn och unga, tkr

Aktivitet	2021
Finansiering, bidrag	700
Kostnader, externa finansierade av bidrag	1
Kostnader, externa finansierade av anslag	42
Kostnader, löner finansierade av bidrag	586
Kostnader, interna finansierade av anslag	
Återbetalat till Kammarkollegiet	113
Rest.	

■ Källa: Statens servicecenter, Unit4 (Agresso).

3.5.2 Övriga åtaganden

Nordiskt MIK-INDEX

Ekonomiskt utfall

Tabell 3.5.2.1 Nordiskt MIK-index, tkr

Aktivitet	2021
Finansiering, bidrag	830
Kostnader, externa finansierade av bidrag	289
Kostnader, löner finansierade av bidrag	140
Kostnader, externa medfinansiering anslag	7
Rest, överförs till efterföljande år	401

■ Källa: Statens servicecenter, Unit4 (Agresso).

CEF Telecom: Safer Internet

Ekonomiskt utfall

Tabell 3.5.2.2 Safer Internet, tkr

Aktivitet	2021
Finansiering, bidrag	1 010
Kostnader, externa finansierade av bidrag	471
Kostnader, löner finansierade av bidrag	627
Kostnader, externa medfinansiering anslag	471
Kostnader, löner medfinansiering anslag	627
OH-kostnader, 7 % finansierade av bidrag	44

■ Källa: Statens servicecenter, Unit4 (Agresso).

3.5.3 Remissvar

Myndigheten har besvarat tolv remisser under 2021:

1. *Avgifter för information i elektronisk form (SOU 2020:82)*
2. *Riksarkivets förstudie om användning och hantering av underskrifter med elektroniska materiel och metoder. Riksarkivet (RA-KS 2021/18)*
3. *Skolbibliotek för bildning och utbildning (SOU 2021:3)*
4. *En översyn av förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter (M2020/0170ti/Nm)*
5. *Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om en gemensam digital ingång (I2021/01054)*
6. *Förslag till föreskrifter om redovisning av program med europeiskt ursprung (MPRT)*
7. *Ändringar i radio- och tv-lagen (Ds 2021:12)*
8. *Ett förstärkt skydd mot sexuella kränkningar (SOU 2021:43)*
9. *Särskild måttfullhet vid marknadsföring av spel till konsumenter (Fi2021/02357)*
10. *Tillgänglighetsdirektivet (SOU 2021:44)*
11. *Vaccinationsbevis på serveringsställen och i andra verksamheter, smittskyddsåtgärder i långväga kollektivtrafik och förlängning av begränsnings- och serveringsförordningarna (S2021/07875)*
12. *Läromedelsutredningen – böckernas betydelse och elevernas tillgång till kunskap (SOU 2021:70)*

Finansiell redovisning

Resultaträkning

(tkr)	Not	2021	2020
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	23 472	23 571
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	999	523
Intäkter av bidrag	3	5 803	5 908
Finansiella intäkter		0	0
Summa		30 275	30 002
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	4	-20 965	-18 311
Kostnader för lokaler		-2 293	-1 966
Övriga driftkostnader	5	-6 689	-9 576
Finansiella kostnader	6	0	-1
Avskrivningar och nedskrivningar		-328	-148
Summa		-30 275	-30 002
Verksamhetsutfall		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		334	442
Lämnade bidrag	7	-334	-442
Saldo		0	0
Årets kapitalförändring	8	0	0

Balansräkning

(tkr)	Not	2021-12-31	2020-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	9	765	718
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	10	16	196
Summa		781	913
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	11	0	0
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	12	74	134
Summa		74	134
Kortfristiga fordringar			
Fordringar hos andra myndigheter	13	541	1 145
Övriga kortfristiga fordringar		0	1
Summa		541	1 146
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	14	633	674
Upplupna bidragsintäkter	15	133	0
Summa		766	674
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	16	-675	-425
Summa		-675	-425
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	17	4 181	2 179
Summa		4 181	2 179
SUMMA TILLGÅNGAR		5 668	4 622

Balansräkning

(tkr)	Not	2021-12-31	2020-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital	18		
Balanserad kapitalförändring		0	0
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	8	0	0
Summa		0	0
Avsättningar			
Övriga avsättningar	19	437	398
Summa		437	398
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	20	855	1 128
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	21	963	624
Leverantörsskulder		1 407	804
Övriga kortfristiga skulder	22	349	319
Summa		3 574	2 875
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	23	1 063	1 064
Oförbrukade uppdrag	24	594	285
Summa		1 657	1 349
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		5 668	4 622

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Anslag (tkr)	Not	Ing. överföringsbelopp	Årets tilldelning enl. regl. brev	Indragning	Totalt disponibelt	Utgifter	Utgående överföringsbelopp
Uo 17 11:4 Ramanslag ap.1 Statens Medieråd	25	425	23 722	0	24 147	-23 472	675
Summa		425	23 722	0	24 147	-23 472	675

Tilläggsupplysningar och noter

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

Tilläggsupplysningar

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Statens Medieråds bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverket (ESV):s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna förordning.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar myndigheten brytdagen den 5 januari.

Efter brytdagen har fakturor överstigande 20 tkr bokförts som periodavgränsningsposter.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst 20 tkr och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år. Beloppsgränsen för förbättringsutgifter på annans fastighet är 50 tkr. Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till högst den återstående giltighetstiden på hyreskontraktet, dock lägst 3 år. Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod och sker från den månad tillgången tas i bruk. Myndigheten kostnadsför bärbara datorer samt telefoner direkt.

Tillämpade avskrivningstider

3 år Egenutvecklade dataprogram, licenser, rättigheter

3 år Datorer och kringutrustning
Maskiner och tekniska anläggningar
Övriga kontorsmaskiner

6 år Inredningsinventarier

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till de belopp som de efter individuell prövning beräknas bli betalda.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp.

Ledande befattningshavare

	Ersättning i tkr
Anette Novak Direktör/Myndighetschef	1 151

Rådsledamöter/Andra uppdrag

	Ersättning i tkr
Jerker Stattin Inga andra styrelse- eller rådsuppdrag. Har under året avslutat sitt uppdrag som ledamot i insynsrådet.	3
Malin Bergström Styrelseledmot i Distrikt Nio Psykologi AB	4
Katti Hoflin Ledamot i Göteborgs Universitets externa råd Ledamot i Läsrådet	4
Fredrik Beijer Inga andra styrelse- eller rådsuppdrag	1
Jussi Karlgren Styrelseledamot i Berättarministeriet, Institutet för Analytisk Sociologi vid Linköpings Universitet och i Numolo samt Beteendevetenskap i praktiken	4
Sissela Bergman Nutley Suppleant i Arts & Hearts, styrelseledamot i Braintain AB samt Daniel Nutley AB.	4

Anställdas sjukfrånvaro

I tabellen redovisas anställdas totala sjukfrånvaro i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas andel av totala sjukfrånvaron under en sammanhängande tid av 60 dagar eller mer. I tabellen redovisas också sjukfrånvaro fördelat på kön och ålder i förhållande till respektive grupps sammanlagda ordinarie arbetstid. Sjukfrånvaron redovisas i procent.

Sjukfrånvaro	2021	2020
Totalt	3,64	5,90
Andel 60 dagar eller mer	28,61	70,60
Kvinnor	4,41	7,70
Män	-	-
Anställda – 29 år	-	-
Anställda 30–49 år	3,54	4,70
Anställda 50 år –	-	-

Sjukfrånvaro för grupperna *Män*, *Anställda – 29 år* samt gruppen *Anställda 50 år –* lämnas inte eftersom antalet anställda i respektive grupp är under tio personer alternativt att uppgiften kan hänföras till en enskild individ.

Noter

(tkr)

Resultaträkning

Not	1	Intäkter av anslag	2021	2020
		Intäkter av anslag	23 472	23 571
		Summa	23 472	23 571
		Utgifter i anslagsredovisningen	-23 472	-23 571
		Saldo	0	0

Not	2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2021	2020
		Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen	996	370
		Övriga intäkter av avgifter och andra ersättningar	4	153
		Summa	999	523

Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen avser intäkt för uthyrd personal.

Not	3	Intäkter av bidrag	2021	2020
		Bidrag från statliga myndigheter	3 963	5 908
		Bidrag från EU:s institutioner	1 010	0
		Bidrag från övriga	830	0
		Summa	5 803	5 908

Not	4	Kostnader för personal	2021	2020
		Lönekostnader (exkl arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	13 196	11 522
		Varav lönekostnader ej anställd personal	15	12
		Sociala avgifter	7 187	6 291
		Övriga kostnader för personal	582	498
		Summa	20 965	18 311

Not	5	Övriga driftkostnader	2021	2020
		Reparationer och underhåll	4	5
		Offentligrättsliga avgifter, skatter, kundförluster	12	12
		Resor, representation, information	430	146
		Köp av varor	271	375
		Köp av tjänster	5 971	9 194
		Förändring av varulager	0	-156
		Summa	6 689	9 576

Kostnaden avseende Köp av tjänster har sjunkit jämfört med 2020, bl.a. då återkommande datainsamling för undersökningen Ungar & Media genomfördes 2020 samt omfattande metodutvecklingsarbete avseend kartläggning av aktörer inom medie- och informationskunnighet.

Not	6	Finansiella kostnader	2021	2020
-----	---	-----------------------	------	------

		Övriga finansiella kostnader	0	1
		Summa	0	1

Räntesatsen för ränte- och avstakonton hos Riksgälden har sedan 2020-01-08 varit noll.

Not	7	Lämnade bidrag	2021	2020
-----	---	----------------	------	------

		Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	334	442
		Summa	334	442

Utbetalning av bidrag till Linköpings Universitet med 49 tkr.
Resterande del avser återbetalning av oförbrukade bidrag.

Not	8	Årets kapitalförändring	2021	2020
-----	---	-------------------------	------	------

		Myndigheten har inte haft någon verksamhet under 2021 som har genererat kapitalförändring.	0	0
--	--	--	---	---

Balansräkning

Not	9	Balanserade utgifter för utveckling	2021-12-31	2020-12-31
-----	---	-------------------------------------	------------	------------

		Ingående anskaffningsvärde	738	0
		Årets anskaffningar	291	738
		Summa anskaffningsvärde	1 029	738
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-21	0
		Årets avskrivningar	-224	-21
		Summa ackumulerade avskrivningar	-264	-21
		Utgående bokfört värde	765	718

Not	10	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	2021-12-31	2020-12-31
-----	----	--	------------	------------

		Ingående anskaffningsvärde	1 026	833
		Årets anskaffningar	0	194
		Korrigerig av tidigare års anskaffning	-157	0
		Summa anskaffningsvärdeavskrivningar	870	1 026
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-831	-794
		Årets avskrivningar	-24	-37
		Summa ackumulerade avskrivningar	-855	-831
		Utgående bokfört värde	16	196

Not	11	Förbättringsutgifter på annans fastighet	2021-12-31	2020-12-31
		Ingående anskaffningsvärde	146	146
		Summa anskaffningsvärde	146	146
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-146	-146
		Summa ackumuleradeavskrivningar	-146	-146
		Utgående bokfört värde	0	0

Not	12	Maskiner, inventarier, installationer m.m.	2021-12-31	2020-12-31
		Ingående anskaffningsvärde	1 361	1 361
		Summa anskaffningsvärde	1 361	1 361
		Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 226	-1 136
		Årets avskrivningar	-60	-90
		Summa ackumuleradeavskrivningar	- 1 287	-1 226
		Utgående bokfört värde	74	134

Not	13	Fordringar hos andra myndigheter	2021-12-31	2020-12-31
		Fordran ingående mervärdesskatt	466	1 058
		Kundfordringar hos andra myndigheter	75	87
		Summa	541	1 145

Not	14	Förutbetalda kostnader	2021-12-31	2020-12-31
		Förutbetalda hyreskostnader	411	391
		Övriga förutbetalda kostnader	222	283
		Summa	633	674

Not	15	Upplupna bidragsintäkter	2021-12-31	2020-12-31
		Utomstatliga	133	0
		Summa	133	0

Not	16	Avräkning med statsverket	2021-12-31	2020-12-31
		Anslag i räntebärande flöde		
		Ingående balans	-425	-703
		Redovisat mot anslag	23 472	23 571
		Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-23 722	-23 320
		Återbetalning av anslagsmedel	0	28
		Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-675	-425
		Summa Avräkning med statsverket	-675	-425

Not	17	Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
		Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	4 181	2 179
		Summa	4 181	2 179
		Beviljad räntekontokredit i Riksgäldskontoret enligt regleringsbrevet	2 100	2 100
		Maximalt utnyttjad kredit	0	0
Not	18	Myndighetskapital	2021-12-31	2020-12-31
		Myndighetskapital saknas och därför resovisas inte någon specifikationstabell.	0	0
Not	19	Övriga avsättningar	2021-12-31	2020-12-31
		Avsättning för lokalt omställningsarbete		
		Ingående balans	398	364
		Årets förändring	40	34
		Utgående balans	437	398
		Myndigheten avser att nyttja omställningsmedel under 2022 för utbildning inom informationsförvaltning samt ekonomi.		
Not	20	Lån i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
		Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar		
		Ingående balans	1 128	264
		Under året nyupptagna lån	55	1 012
		Årets amorteringar	-328	-148
		Utgående balans	855	1 128
		Beviljad låneram enligt regleringsbrev	2 000	3 000
		Utnyttjad låneram inklusive finansiell leasing	855	1 128
Not	21	Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2021-12-31	2020-12-31
		Utgående mervärdesskatt	50	21
		Arbetsgivaravgifter	385	300
		Leverantörsskulder andra myndigheter	528	303
		Summa	963	624
Not	22	Övriga kortfristiga skulder	2021-12-31	2020-12-31
		Personalens källskatt	349	275
		Personalens pensionsavgifter	0	45
		Summa	349	319

Not	23	Upplupna kostnader	2021-12-31	2020-12-31
		Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	840	809
		Övriga upplupna löner inklusive sociala avgifter	0	72
		Övriga upplupna kostnader	223	183
		Summa	1 063	1 064

Not	24	Oförbrukade bidrag	2021-12-31	2020-12-31
		Bidrag som erhållits från annan statlig myndighet	481	285
		Bidrag som erhållits från icke-statliga organisationer eller privatpersoner	113	0
		Summa	594	285
		<i>varav bidrag från statlig myndighet som förväntas tas i anspråk: inom tre månader</i>	481	285
		Summa	481	285

Anslagsredovisning

Not	25	Uo 17 11:4 Statens Medieråd ap.1 Statens Medieråd
-----	----	--

Enligt regleringsbrevet disponerar Statens Medieråd en anslagskredit på 711 tkr. Under 2021 har Statens Medieråd inte utnyttjat krediten.

Statens Medieråd får disponera hela det ingående överföringsbeloppet, 425 tkr, då detta understiger 3% av föregående års tilldelning, 707 tkr, enligt regleringsbrevet.

Anslaget är räntebärande.

Sammanställning över väsentliga uppgifter

(tkr)	2021	2020	2019	2018	2017
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	2 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Utnyttjad	855	1 128	264	384	342
Kontokrediter Riksgäldskontoret					
Beviljad	2 100	2 100	2 100	2 100	2 100
Maximalt utnyttjad	0	0	0	0	0
Räntekonto Riksgäldskontoret					
Ränteintäkter	0	0	0	0	0
Räntekostnader	0	0	12	17	12
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Övriga avgiftsintäkter	999	523	0	15	4
<i>Avgiftsintäkter som ej disponeras</i>					
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	0	0	0	0	500
Avgiftsintäkter	0	0	0	0	327
Anslagskredit					
Beviljad	711	699	675	669	659
Utnyttjad	0	0	0	0	178
Anslag					
Ramanslag					
Anslagssparande	675	425	703	980	0
Bemyndiganden (ej tillämpligt)					
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	22	19	16	16	17
Medelantalet anställda (st)*	26	22	19	19	21
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 361	1 571	1 486	1 378	1 443
Kapitalförändring					
Årets	0	0	0	0	0
Balanserad	0	0	0	0	0

* I beräkningen av medelantalet anställda 2021 är inte eventuellt tjänstledig personal frånräknad.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Stockholm, 2022-02-22

Anette Novak
Direktör

Om Statens medieråd

Statens medieråd är en enrådsmyndighet som verkar för att stärka barn och unga som medvetna medieanvändare och skydda dem från skadlig mediepåverkan. Myndigheten är ett kunskapscentrum kring barn och ungas medieanvändning och medie- och informationskunnighet. Det är Statens medieråd som fastställer åldersgränser för film som ska visas offentligt.

08-6651460
registrator@statensmedierad.se
Box 27 204 • 102 53 Stockholm

Statens medieråd